

Moderaternas budget för Västerås stad 2024

Budget för ett friare, tryggare och starkare Västerås

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Moderata mål för 2024-2026.....	5
Omvärldsanalys	6
Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden.....	15
Äldrenämnden	20
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	24
Individ- och familjenämnden.....	26
Arbetsmarknadsnämnd	29
Kulturnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande.....	30
Miljö- och konsumentnämnden	33
byggnadsnämnden, fastighetsnämnden och tekniska nämnden	34
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.....	37
Övriga nämnder, bolag och kommunalförbund	40
Investeringar	42
Resultaträkning	44
Sammanfattning.....	47

INLEDNING

Västerås är mitt i en lågkonjunktur med hög inflation och en svag krona. Det drabbar många västeråsare, företag och Västerås stad. Det är också tufft för många att få ihop hushållsekonomin. Flera företag kämpar för sin överlevnad särskilt inom byggbranschen. Västerås stads skatteintäkter ökar för 2024 och staden har också fått en ökning av statsbidragen. Med anledning av detta krävs det tydliga prioriteringar.

Vänsterstyret i Västerås med partier från både vänster till höger klarar inte av att göra nödvändiga prioriteringar utan använder stora engångsintäkter som ökad utdelning från Mälarenergi för att finansiera driften för stadens verksamheter. Det är inte långsiktigt hållbart eftersom också Mälarenergis resultat försämras. Vi har därför valt att använda det för engångssatsningar som att åtgärda bristande underhåll. Därutöver kompenseras inte Fastighetsnämnden för kostnadsökningar på ca 35 miljoner som kommer att leda till hyresökningar och är ett dolt sparbeting. Utöver detta är stadens resultat satt till 0. Det finns inget utrymme för ytterligare konjunkturedgång eller om prognostiserade skatteintäkter blir lägre.

För oss moderater handlar det istället att prioritera de viktigaste uppgifterna i Västerås, som trygghet, utbildning och omsorg, samtidigt som vi måste värna hushållens och företagens ekonomi. Varje skattekrona måste användas rätt och tidigare felbudgeteringar åtgärdas.

Skjutningar och gängkriminalitet har blivit vardag och vi kan läsa dagligen om brott som begås i vår stad. Detta måste få ett stopp. Då krävs det att alla hjälps åt och därför lägger vi moderater en nödvändig satsning på trygghetsåtgärder. En förstärkt och resurseffektiv socialtjänst är också ett måste för att fånga upp de barn och ungdomar som är i riskzonen för utanförskap och kriminalitet.

Den viktigaste framtidssatsningen är en skola där fler barn lyckas och fler barn når toppresultaten. Tyvärr ser det inte ut så idag och fortfarande går många ut skolan utan nödvändiga kunskaper. För oss är ökade skolresultat ett prioriterat mål.

I Västerås har omfattande fel och fusk har upptäckts bland annat inom äldreomsorgens område. Även inom andra områden av välfärden förekommer fusk. Här krävs ett omfattande arbete för att stoppa välfärdsfusket. Genom att stoppa välfärdsfusk kan istället resurser läggas på viktiga områden som valfrihet, kvalitet och medicinsk säkerhet inom äldreomsorgen.

Västerås är i en lågkonjunktur med en högre arbetslöshet än jämförbara kommuner. Detta trots att näringslivet och i synnerhet industriföretagen i staden inte kan finna den arbetskraft de behöver. Västerås måste bli en mer attraktiv stad att leva och bo i.

Det ska alltid löna sig att arbeta och fler måste gå från bidrag till arbete. Boråsmodellen med heldagssysselsättning för de som lever på försörjningsstöd gör att fler går från bidragsberoende till arbete. Arbetsmarknadsåtgärder som gör Västerås snyggare och tryggare ska tas fram. Arbetslöshet och utanförskap drabbar inte bara den enskilda och anhöriga det påverkar också stadens skatteintäkter.

Bristande underhåll måste åtgärdas och i en tid av lågkonjunktur då särskilt byggbranschen är drabbad är det viktigt att åtgärda det bristande underhåll som staden har. Genom att använda engångsintäkter till underhåll minskar vi skulden till kommande generationer.

För att underlätta för västeråsarnas ekonomi gör vi en mindre skattesänkning med 5 öre. Det är ett litet steg för att ge Västeråsarna ökad frihet. Det är samtidigt ett stort principiellt steg mot att förändra synen på skattemedlens hantering samt för att öka respekten för skattebetalarna.

Västerås stad ska inte konkurrera osunt med det lokala näringslivet. Det krävs bättre upphandlingar. Det ska vara enkelt och rättvist. En positiv syn på företagande ska också genomsyra hela staden och alla anställda. Det är därför viktigt att uppmuntra kommunalt anställd personal att ta över verksamhet, starta företag och driva eget.

Moderaternas förslag till budget handlar om att göra tydliga prioriteringar. Det är en öppen och transparent budget utan dolda besparingar och med respekt för skattebetalarna. Vi vågar göra nödvändiga omprioriteringar som vägs upp av satsningar i stadens samtliga verksamheter. På så sätt skapas också ett utrymme för västeråsarna att behålla mer av sina inkomster. Vi kommer ihärdigt att arbeta för att stoppa slöseriet, använda kommunens resurser effektivt och för att motverka välfärdsbrott. Vi belastar inte kommande generationer med stora kostnader utan bygger istället Västerås friare, starkare och tryggare.

För Moderaterna

Elisabeth Unell (M)
Eleonore Lundkvist (M)
Anna Nordin (M)

MODERATA MÅL FÖR 2024-2026

Mål för mandatperioden

Mål för mandatperioden:

På dessa mål ska fokus ligga under mandatperioden eftersom det krävs en större förändring av politiken.

1

Ett friare, tryggare och starkare Västerås

Krafttag mot otryggheten

Åtgärder som ska genomföras:

- Införa fler ordningsvakter i city och stadsdelscentra med trygghetskameror, genomsök stadens lokaler med narkotikahund och gör stadens tryggare med ökad belysning och ta bort skymmande buskage.
- Fokusera på de förebyggande trygghetsåtgärder som har bäst evidens. Utveckla avhoppbarverksamhet och utöka samarbetet med polisen.

2

Mer kunskap och ordning i skolan

Åtgärder som ska genomföras:

- Mindre barngruppsstorlek i förskolan, minska kraven på dokumentation och administration för rektorer och lärare, fler behöriga lärare, stärk ledarskapet för ökad studiero och tydliggör föräldraansvaret, fokusera på kunskap så fler klarar kunskapskraven.
- Förbättra samarbetet mellan förvaltningar och nämnder gällande lokalförsörjningen och leverera enligt plan.

3

Jobb istället för bidrag

Åtgärder som ska genomföras:

- Heldagsaktivitet för att få försörjningsstöd, inför rutiner med hembesök och inför kvalitetskrav på SFI. Inför arbetsmarknadsåtgärder för att utbilda som serviceassistenter inom äldreomsorgen och att hjälpa till att hålla Västerås snyggt och tryggt.
- Förenkla och underlätta för företag, inför servicegarantier, underlätta för fler att delta vid upphandlingar och ta fram verksamhetsmark så företag kan växa och etablera sig i Västerås.

4

En äldreomsorg att lita på

Åtgärder som ska genomföras:

- Inför en äldrepeng, boendegaranti för de med många hemtjänsttimmar, ställ krav på språkkunskap och planera för olika typer av boenden och kombinationsboenden för äldre.
- Säkerställ kvaliteten och den medicinska säkerheten.

5

Ett snyggt, tryggt och attraktivt city

Åtgärder som ska genomföras:

- Utveckla citykärnan tillsammans med aktörerna, säkerställ ytor för torghandel, utveckla möjligheten till utomhusservering året runt, underlätta för parkering och genomför enklare, snabbare åtgärder för att uppgradera city.
- Ta fram ett nytt förslag på station som inte bygger nya murar mot city.

OMVÄRLDSANALYS

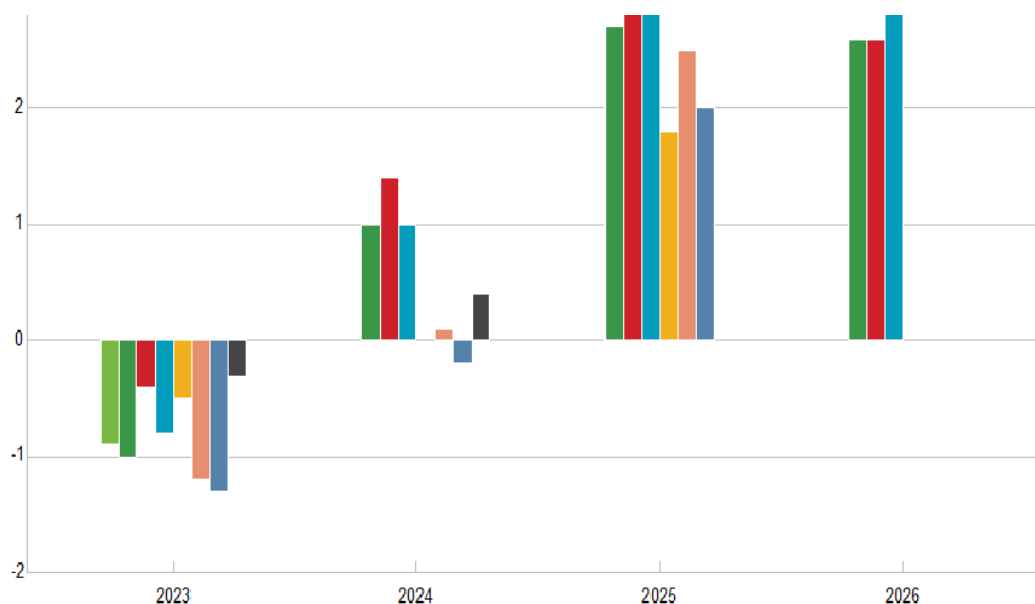
Sverige är i en lågkonjunktur

Hög inflation, kraftiga prisökningar och en orolig omvärld påverkar Västerås och västeråsarna. Om inflationen och ränteökningarna kommer att dämpas under 2024 vet vi ännu inte men det är ett svårt läge.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) beskriver läget i augusti "I höst bedömer SKR fortsatt att den svagare efterfrågan (BNP) kommer att ge effekt och försvaga arbetsmarknaden. Inbromsningen kommer främst synas genom att skatteunderlagstillväxten fortsätter att mattas av 2024 som årsgenomsnitt efter de två mycket starka återhämningsåren 2021 och 2022 efter pandemin." Den fortsatta bedömningen är en svagare skatteutveckling fram till 2026 och de prognostiserade skatteintäkterna har nedreviderats.

För Västerås stad innebär det ökade räntekostnader särskilt för de kommunala bolagen med stora lån. Det ger också kraftiga ökningar av stadens pensionskulld.

Ekonomifakta ger bilden av att Sveriges BNP-tillväxt är negativ 2023, -0,8% med en prognos om en mindre vändning 2024 med +0,5% för att 2025 vara i ett bättre läge.

Källa: Konjunkturinstitutet

Förkortningar (prognosdatum): ESV - Ekonomistyrningsverket (230914); KI - Konjunkturinstitutet (230621); REG - Regeringen (230920); No - Nordea (230906); RB - Riksbanken (230629); SEB (230829); LO - Landsorganisationen i Sverige (230615); SN - Svenskt Näringsliv (230918).

Hämtat: 2023-10-10 08:22

ekonomifakta

SN ESV KI Reg RB SEB No LO

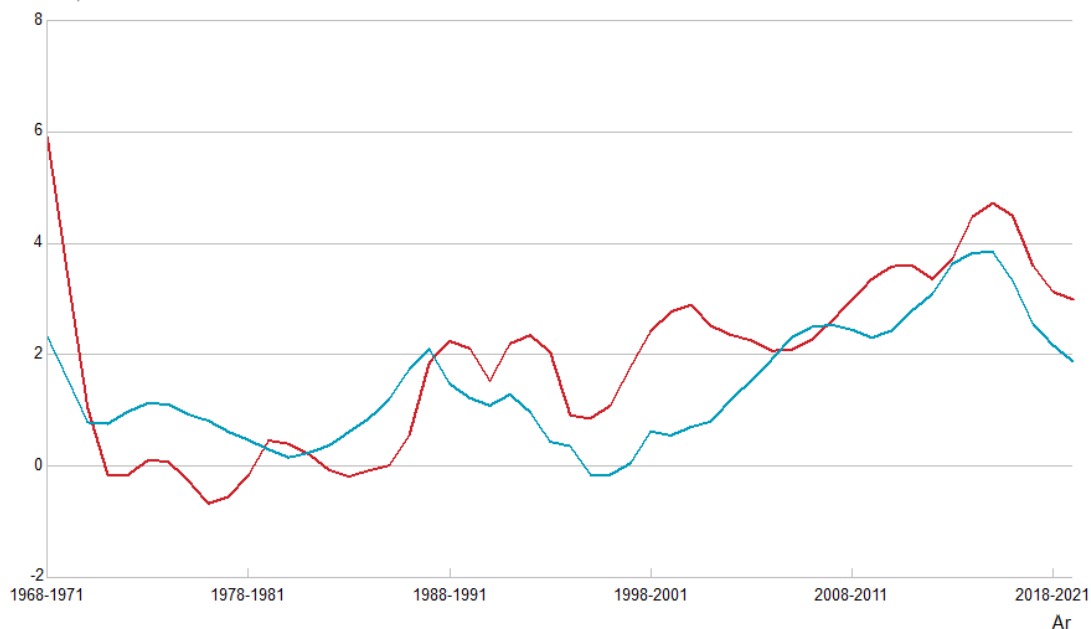
Befolkningsutveckling Västerås

Befolkningsutvecklingen i Västerås har varit hög och högre än genomsnittet i Sverige. Befolkningsutvecklingen har dock de senaste åren dämpats något och fortsätter att vara lägre än under toppåren. Antalet äldre kommer att öka med 50 % fram till 2030 medan andelen arbetsför del av befolkningen ökar med 4%. Det här kommer att styra äldreomsorgens utveckling. Befolkningsutvecklingen kommer att påverka den kommande investeringsvolymen även om det fortfarande är stora

obalanser och brist på både förskolor och skolor. Därutöver finns ett omfattande bristande underhåll både i fastigheter, gator- och vägar samt lekplatser, grönområden och parker.

Befolkningsökning

Procent, treårsbasis

Källa: SCB (Befolkningsstatistik)

Hämtat: 2023-10-10 08:12

ekonomifakta

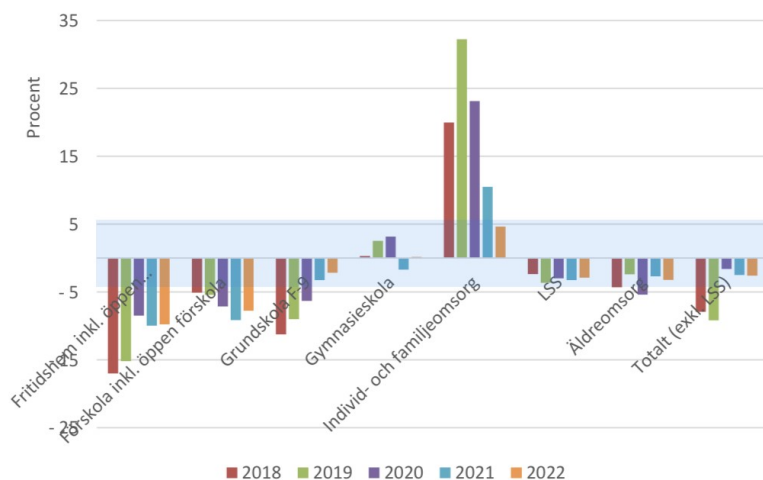
■ Västerås ■ Sverigemedel

I Västerås stads delårsrapport för 2023 går att läsa: "Befolkningsökning det första kvartalet var 0,11 procent både i riket som helhet och i Västerås att jämföra med 0,15 procent samma period förra året i riket och 0,29 procent i Västerås. I absoluta tal är det en ökning med 172 personer i Västerås för första kvartalet, vilket är betydligt lägre än året innan." Vilket bekräftar bilden av en dämpad befolkningsutveckling.

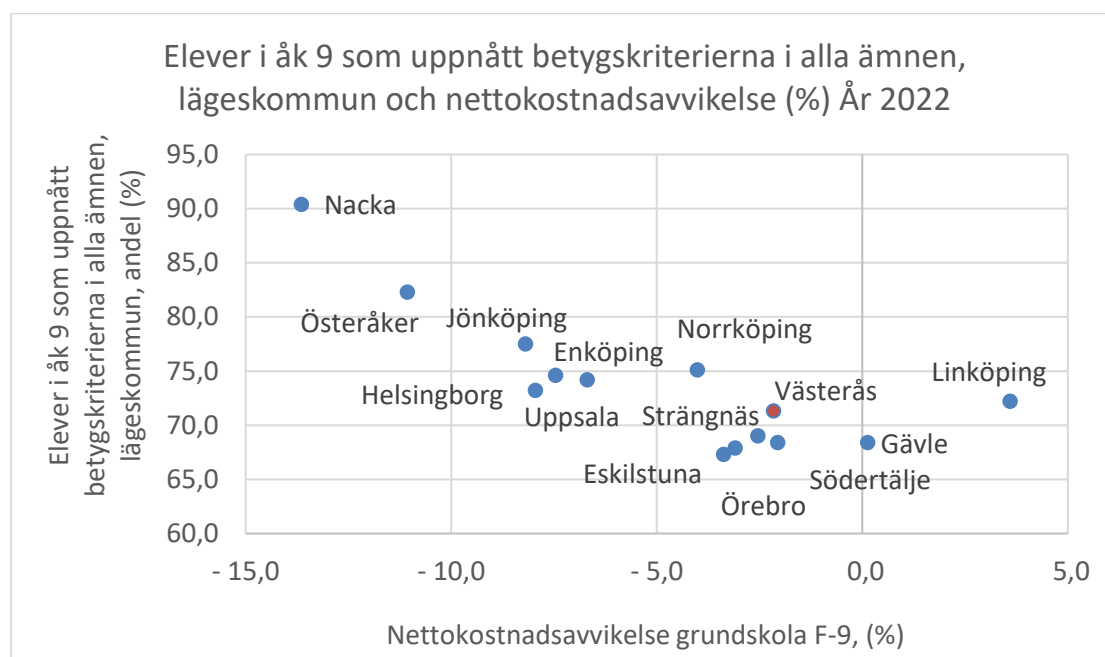
Kostnads- och kvalitetsjämförelse andra kommuner

För att få en bild av hur Västerås stad lyckas är det viktigt att göra jämförelser med andra kommuner.

Stadsledningskontoret har tagit fram ett antal bilder som visar nettokostnadsavvikelse i jämförelse med alla kommuner men också en jämförelse mellan resultat och nettokostnadsavvikelse mellan olika verksamheter.

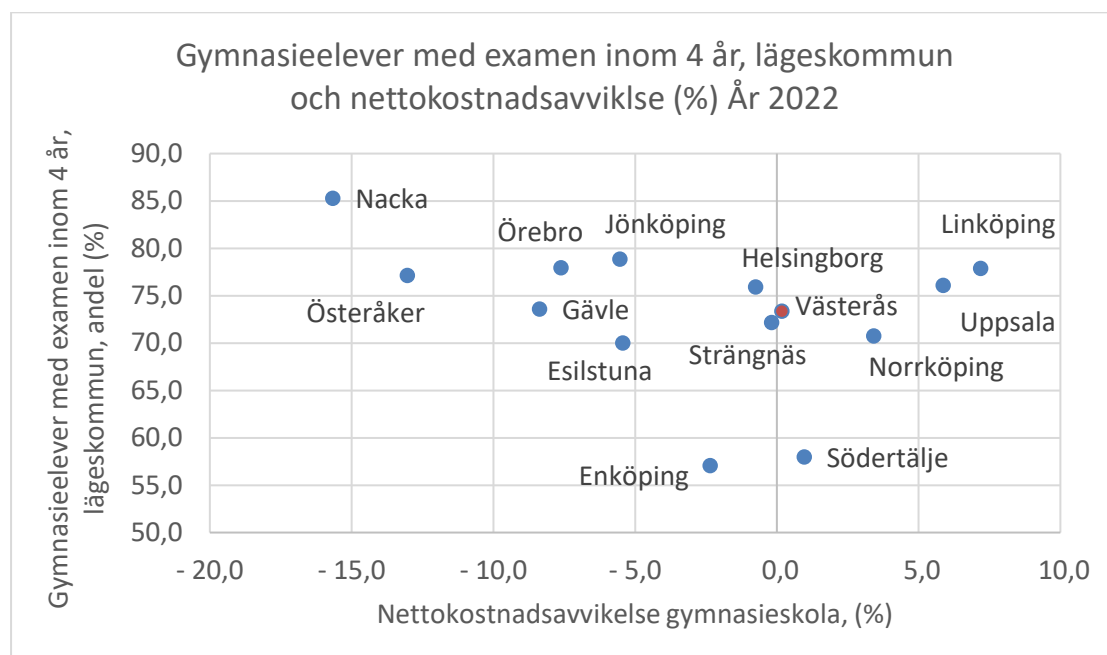
För Grundskolan i en jämförelse mellan kostnadsavvikelse och resultat följande:

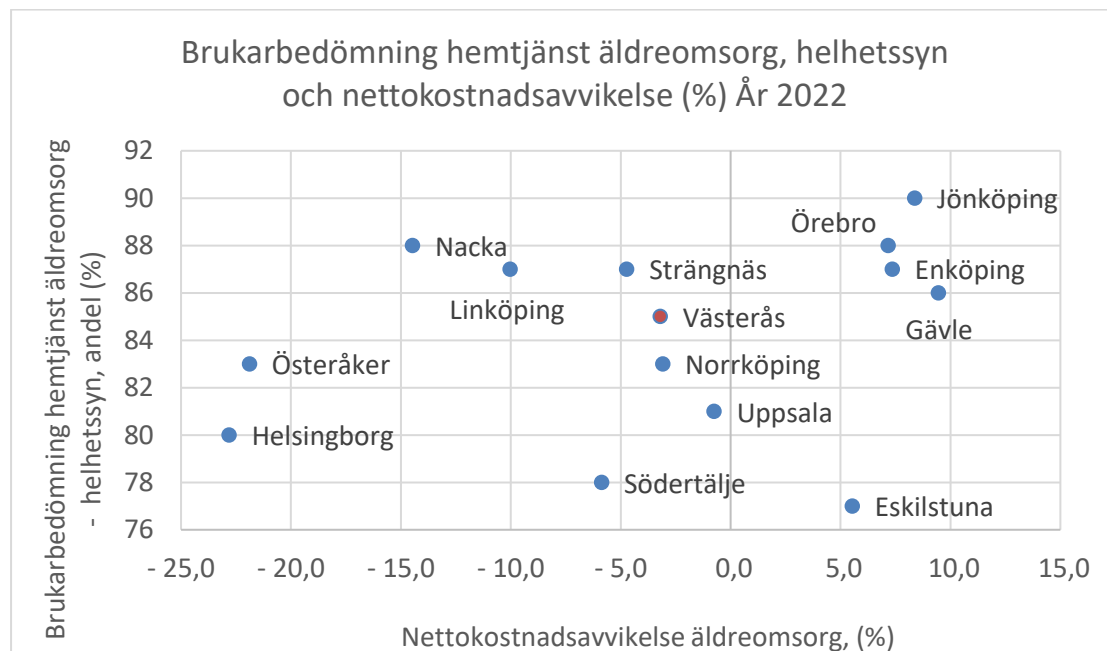
Det visar tydligt att det inte finns ett direkt samband mellan resultat och ekonomi. Flera kommuner som har betydligt bättre skolresultat har en högre kostnadsavvikelse. Forskning visar att det viktigaste för att en elev ska lyckas i skolan är "ett hem med anhöriga som stöttar, kompisar som pluggar tillsammans och sporrar varandra samt lärare som engagerar sig och vågar bli personliga (Forskningsrapport från Södertörns högskola), Forskning visar också enligt Skolverket att enbart resurser kan inte förklara elevers resultat utan det handlar också om hur resurserna används.

Resultaten för gymnasieskolan visar samma spridning utan tydligt samband mellan kostnadsavvikelse och resultat.

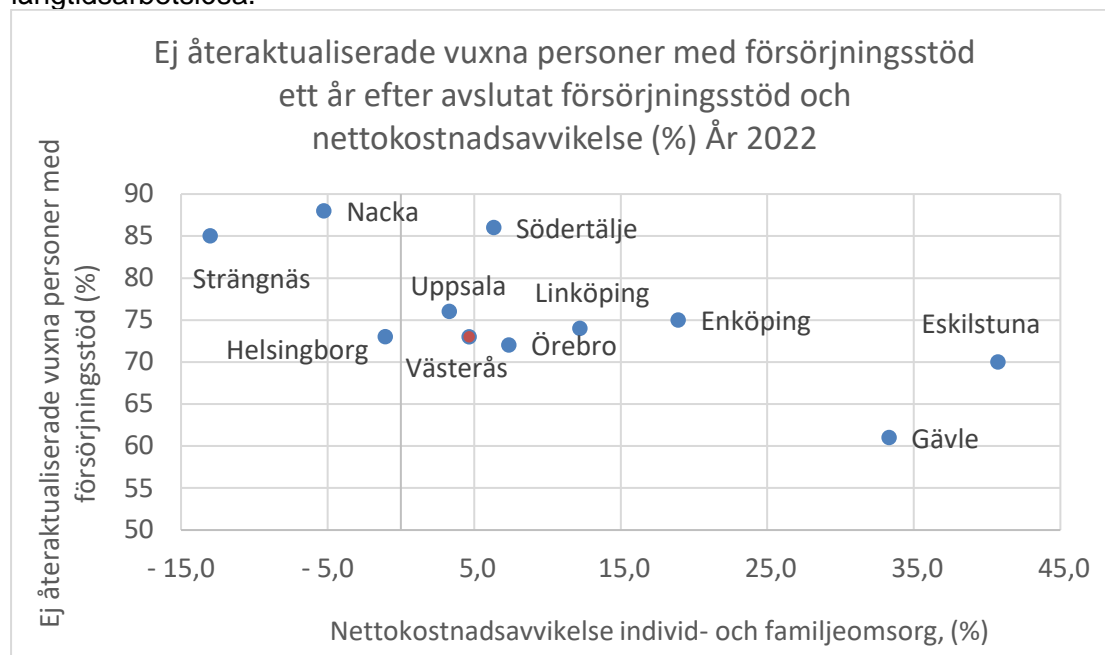
För äldreomsorgen ser jämförelsen mellan nöjdhet hos äldre med omsorg och kostnadsavvikelsen enligt följande:

Även här är det svårt att se ett tydligt samband även om några kommuner med högre kostnad har mer nöjda äldre.

För arbetsmarknadsnämnden med ansvar för försörjningsstöd visar diagrammet tydligt att Västerås har en högre kostnad för försörjningsstöd än kommunerna som

jämförs. Samtidigt har vi många som inte bryter bidragsberoendet utan är långtidsarbetslösa.

Sammantaget visar bilden att vi måste ta ansvar och se till att varje skattekrona används rätt. Den nedåtgående trenden måste brytas och då handlar det inte om mer pengar utan hur resurserna används.

FÖRSLAG TILL BESLUT

- 1) Fastställa Moderaternas förslag till budget för 2024 med utblick mot 2027.
- 2) Fastställa den kommunala skattesatsen för år 2024 till 20,31 %
- 3) Fastställa de moderata målen för ett friare, tryggare och starkare Västerås
- 4) Ge uppdrag till nämnder och förvaltningar i enlighet med Moderaternas förslag till årsplan 2024.
- 5) Fastställa resultatbudgeten för år 2024 med ett resultat på 76 mnkr.
- 6) Västerås stadshus ska lämna utdelning till Västerås stad med 145,0 mkr för 2024
- 7) Långsiktiga finansiella målen fastställs enligt följande:
  - Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 %.
  - Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser exklusive internbanken ska uppgå till minst 40 %.
  - får inte överstiga 3 mdr kr. Nettoupplåningen är lika med upplåning minus upplånad likviditet.
- 8) Driftbudget och resultatkrav för respektive nämnd och styrelse för 2024 fastställs enligt följande:

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2024
Förskolenämnden	1 242,2
Grundskolenämnden	2 584,0
Utbildningsnämnden	948,5
Skultuna kommundelsnämnd	146,7
Äldrenämnden	1 901,3
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1 027,5
Individ- och familjenämnden	734,8
Arbetsmarknadsnämnden	358,7
Överförmyndarnämnden	16,7
Kulturnämnden	173,5
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	344,5
Tekniska nämnden	655,3
Byggnadsnämnden	32,0
Miljö- och konsumentnämnden	24,0
Kommunstyrelsen	259,0
Kommunrevisionen	5,0
Valnämnden	7,1
Delsumma Nämnder	10 460,7
Fastighetsnämnden	-1,5

- 9) Att Investeringsbudgeten för 2024 - 2028 fastställs till 7311,8 mnkr. Investeringsbudgeten för respektive nämnd fastställs enligt följande:

Investeringsbudget	mnkr
Fastighetsnämnden	4102,2
Kommunstyrelsen	52,5
Förskolenämnden	56,3
Grundskolenämnden	128,2
Utbildningsnämnden	46
Skultuna kommundelsnämnd	15,8
Äldrenämnden	29
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	5,8
Individ och familjenämnden	4,3
Arbetsmarknadsnämnden	3,8
Kulturnämnden	39
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	93,5
Tekniska nämnden ordinarie	211,0
Tekniska nämnden, gatu- och brounderhåll	344,0
Tekniska nämnden, strategiska	669,9
Tekniska nämnden, övriga	0
Tekniska nämnden, exploateringsbidrag	-34,6
Tekniska nämnden, investeringsbidrag	-165,4
Byggnadsnämnden	1,6
Miljö- och konsumentnämnden	2
Summa exkl. exploatering, mark och Mälärporten	5604,9
Kommunstyrelsen exploatering	1042,0
Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	38,1
Kommunstyrelsen projekt Mälärporten – inkomster	-193,5
Kommunstyrelsen projekt Mälärporten – utgifter	820,3
Summa exploatering mark och Mälärporten	1706,9
Summa totalt investeringar	

- 10) Låneramen för Västerås Stadshus AB för år 2024 får maximalt uppgå till 13 000 mnkr för moderbolaget att löpande fördela inom Västerås Stadshus AB
- 11) Västerås totala upplåningsram ska för år 2024 ska maximalt uppgå till 15 500 mnkr, i syfte att finansiera hela kommunkoncernen med kommunen, dess bolag och kommunalförbund.
- 12) Kulturfondens utdelning 2024 beslutas vara 3 000 000 och tillfaller kulturnämnden.
- 13) Asköviksfondens utdelning för 2024 beslutas vara 60 000 och tillfaller tekniska nämnden.
- 14) Kommunstyrelsen får mandat att göra teknisk justering av resultaträkningens olika poster och teknisk justering mellan nämnder, under förutsättning att det inte påverkar budgeterat resultat för året.

Att utöver stadsledningskontorets förslag ge följande uppdrag till styrelser och nämnder:

- 1) Tekniska nämnden i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden, utbildningsnämnden och Skultuna kommunaldelsnämnd redovisa hur boende på landsbygden kan åka med skolskjutsarna utan kostnadsökning för nämnden. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 2) Kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en samlad besparing om 15 miljoner på konsulttjänster för 2024 i Västerås stads verksamheter.
- 3) Samtliga Västerås stads nämnder får i uppdrag att sänka inköpskostnaderna genom att säkerställa att upphandlade avtal efterföljs. Den samlade besparingen ska uppgå till 40 miljoner kronor, med fördelning på nämnderna enligt årsplan 2024. Uppdraget ska återrapporteras samlat i samband med årsredovisningen för 2024.
- 4) Kommunstyrelsen får i uppdrag att utveckla upphandlingsenhetens stöd till nämnder och bolag inom Västerås stad för att uppnå ökad avtalstrohet. Det ökade stödet ska vara implementerat under första tertialet 2024.
- 5) Tekniska nämnden får i uppdrag att genomföra en tvåårig provperiod med gågata på Vasagatan genom Västerås city under grundskolans sommarlov 2024 och 2025. Direkt efter provperioden ska en utvärdering göras. Uppdraget ska delårsrapporteras efter varje sommarperiod och slutrapporteras till kommunfullmäktige senast i samband med årsredovisningen för 2025.
- 6) Äldrenämnden får i uppdrag att tillsammans med fastighetsnämnden utreda utformningen av framtidens äldreboende. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige senast det fjärde kvartalet 2025.
- 7) Kommunstyrelsen får i uppdrag att utöka arbetet med samordningen kring att söka EU-finansiering och annan extern finansiering. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 8) Kommunstyrelsen får i uppdrag att efter dialog med övriga nämnder ta fram förslag på fördelning av 60 miljoner kronor i ospecificerade investeringar under perioden 2025 - 2028. Investeringsmedlen ska fördelas på övriga nämnder, utöver fastighetsnämnden, med fokus på barn och unga. Uppdraget att fördela medlen ska återrapporteras till kommunfullmäktige senast under tredje kvartalet 2024.
- 9) Kommunstyrelsen får i uppdrag att i bokslutet för 2023 bilda en Resultatutjämningsreserv (RUR) på minst 150 miljoner.
- 10) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en ny resultatthanteringsmodell där nämnder får behålla resultat för att kunna användas kommande år. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 11) Fastighetsnämnden får i uppdrag att ta fram förslag till fler försäljningar för att undvika att staden lånar till investeringar. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 12) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att vidta åtgärder för att öka tryggheten i Västerås med fler ordningsvakter, ytterligare utöka paragraf 3 områdena i city och på andra områden i Västerås samt att sätta upp fler kameror. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 13) Fastighetsnämnden och tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på lämpliga platser för kamerabevakning som ökar tryggheten och minskar skadegörelsen. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.

- 14) Fastighetsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med övriga nämnder ta fram en ny hyresmodell som stimulerar till att minska lokalkostnaderna i Västerås. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 15) Kommunstyrelsen tillsammans med fastighetsnämnden ges i uppdrag att samordna verksamhet i stadshuset. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 16) Äldrenämnden ges i uppdrag att ta fram en äldrepeng för särskilda boenden, genom att införa LOVen. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 17) De pedagogiska nämnderna, byggnadsnämnden och fastighetsnämnden ges i uppdrag att prioritera, effektivisera och samordna utbyggnaden av förskolor och skolor för att snabba på processen. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 18) De pedagogiska nämnderna tillsammans med kulturnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på hur skolbibliotek och stadsdelsbibliotek kan samordnas. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 19) Grundskolenämnden ges i uppdrag att se över den sociala vikten för att se till att mer evidensbaserade metoder används så att förväntade resultat uppnås. En utvärdering ska genomföras. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 20) Bostad AB Mimer ges i uppdrag att förstärka sin soliditet och öka försäljningen. Mimer ska maximalt äga 30 % av hyresrätterna i Västerås. Uppdraget ska pågå 2024 - 2028.
- 21) Kommunstyrelsen, äldrenämnden och fastighetsnämnden ges i uppdrag att stimulera till byggnation av fler trygghetsboenden. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningarna med början 2024.
- 22) Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda äldrenämndens stora underskott i egenregi och volymförändringar i verksamheten bland annat kopplade till välfärdsbrott. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 23) Kulturnämnden ges i uppdrag att samverka med andra intressenter och söka alternativ finansiering för ytterligare kultursatsningar. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 24) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett förslag där tillsynsavgifter och andra avgifter för företag ska kunna betalas i efterhand utifrån genomförd tillsyn (så kallade Rättsviksmodellen). Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.
- 25) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska antalet styrdokument i Västerås stad. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 26) Alla nämnder får i uppdrag att vidta åtgärder för att minska sjukskrivningen och minska lokalbehovet. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 27) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder arbeta för att förenkla Västerås Stads upphandlingar för att öka möjligheterna för mindre företag att delta. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.
- 28) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder arbeta för att åstadkomma en effektivare uppföljning av integrationen i

Västerås genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2024.

- 29) Arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att tillsammans med övriga nämnder finna lämpliga sysselsättningar för att heltidsaktivera personer som mottar försörjningsstöd. Det kan exempelvis handla om att göra Västerås snyggt och tryggt.

FÖRSKOLENÄMNDEN, GRUNDSKOLENÄMNDEN OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Moderaterna vill se ett tydligt fokus på kunskap, trygghet och studiero i skolan. Att klara skolan är den enskilt viktigaste faktorn för att få jobb och inte i framtiden välja ett liv i kriminalitet. Vi avsätter 2,5 miljarder till grundskolan, pengar som måste användas väl. Det krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att vända den negativa trenden där endast 62 procent av eleverna i åk 9 når godkända betyg i alla ämnen i de kommunala skolorna. Variationen mellan skolor, och delvis också inom skolor, är stor.

Det viktigaste för en framgångsrik skola är kompetenta lärare och rektorer. De måste ges möjlighet att fokusera på undervisning och ledarskap. En utredning som grundskolenämnden gjort visar att rektorerna har en hög arbetsbelastning med olika kringuppgifter. Inom barn- och utbildningsförvaltningen finns 32 chefer som har mer än 35 medarbetare. Detta kan leda till högre personalomsättning och minskat fokus på undervisningen, vilket kan drabba elevernas kunskapsresultat.

Vi föreslår en höjd skolpeng i grundskolan för att ge skolorna förutsättningar att renodla lärar- och rektorsrollerna. På vissa skolor kan det finnas behov av administrativt stöd, på andra skolor kan det handla om kuratorer, logopedier eller andra kompetenser. Samtliga skolor behöver ett arbetssätt för att stimulera särskilt begåvade elever och detta bör följas upp i delårsrapporterna.

Mer pengar till skolverksamheterna innebär inte per automatik bättre kvalitet eller högre kunskapsresultat. I skolornas delårsrapporter finns en rad analyser av svaga resultat som inte är, eller borde vara, direkt kopplade till resursbrist. I vissa klasser beskrivs problem som "antiplugg-kultur", motivationsbrister, försämrad motorik i PREST-ämnen, hög frånvaro utan godtagbara skäl och schematekniska problem som genererat inställda lektioner. I delårsrapporterna kan man läsa om skolor där lärarna själva identifierat att de haft för låga förväntningar på eleverna.

För att höja kunskapsresultaten krävs att skolorna följer den gemensamma GPS som tagits fram för undervisningen. Det krävs att förstelärare leder det kollegiala lärandet och gör klassrumsobservationer och uppföljning där skolorna analyserar och åtgärdar brister. Lärstudios har varit ett framgångsrikt sätt att hjälpa de elever som behöver extra stöd. Lovskola kan användas mer utöver i de årskurser där det är obligatoriskt.

När vi tar del av skolverksamheternas egna analyser är det tydligt att brister i svenska och svenska som andraspråk är ett stort bekymmer. Dålig läsförståelse i svenska påverkar många andra ämnen, det blir svårt att förstå frågor i matteboken eller läsa instruktioner för en laboration. Flera skolor har arbetat framgångsrikt med språkscreening, detta vill vi se i samtliga årskurser för att fånga upp de som inte behärskar svenska tillräckligt bra.

En stor del av F-betygen i idrott och hälsa beror på att eleverna inte är simkunniga. I Västerås är 11 procent av eleverna icke simkunniga, att jämföra med 7 procent i hela riket. Vissa skolor har 30 procent icke simkunniga. Därför gör Moderaterna en särskild satsning på simundervisning. Eftersom bristande vattenvana och ökat stillasittande är två orsaker till att färre barn kan simma vill vi att förskolorna uppmuntrar till vattenlek och rörelse.

För att alla elever ska kunna lyckas är lugn och ro i klassrummet och raster utan konflikter avgörande. Lärarna ska få stöd för att behålla sin auktoritet och få stöd av kommunen för att skapa ordning och studero i klassrummet. Flera skolor, exempelvis Emaus, har arbetat framgångsrikt med organiserade rastaktiviteter för att minska antalet konflikter och incidenter. För de gymnasieskolor och grundskolor som kommunen är huvudman för ska det finnas tydliga ordningsregler och en tydlig konsekvenstrappa när någon bryter mot ordningsreglerna. Moderaterna har drivit på för att skolorna ska implementera de förväntansdokument som är framtagna – ett slags kontrakt mellan skola, elever och föräldrar där ansvarsfördelningen tydliggörs. Även detta arbete behöver kopplas till konsekvenstrappan där kvarsittning, skriftliga varningar och ytterst avstängning är exempel på åtgärder. Föräldraansvaret är centralt för att skapa förutsättningar för lugn och ro i klassrummen. Det är föräldrarnas ansvar att barnen kommer hela, rena och mätta till skolan.

En tryggare och lugnare skolmiljö gynnar alla, men kanske allra mest de elever som har svårigheter i skolan. Genom att satsa på trygghet och lugnare skolmiljöer kan i bästa fall behovet av extrapersonal minska. Antalet anställda elevassistenter har ökat med över 150 procent de senaste fem åren. Dessvärre ser vi att ett fåtal mycket våldsamma elever kan skapa stor oro på en hel skola. Då avstängning endast kan göras under en begränsad tid enligt lagen behövs en så kallad akutskola för de mest utåtagerande eleverna. Eftersom regeringen inför statsbidrag är det också möjligt att finansiera.

Brotten som sker under skoltid både mot elever och personal måste tas på största allvar och ska alltid polisanmälas. Dels behövs ett förebyggande arbete och här behöver även friskolorna inkluderas. Åtgärder som kan visa att brott faktiskt skett behövs också, exempelvis kameror. Tidigare har en hel skolklass blivit rånad men ingen kamerabevakning fanns då att tillgå. Moderaterna vill att rektorerna ska få sätta upp kameror när de ser ett behov. Detsamma gäller sök med narkotikahund i syfte att få bort drogerna. Skolorna behöver lära av varandra. Rönnebyskolan har framgångsrikt arbetat med trygghetsvandringar för att inkludera eleverna i trygghetsarbetet och Rösegårdsskolan har effektivt arbetat mot kränkningar i sociala medier under skoltid.

Fritidshemmen är också mycket viktiga i trygghetsarbetet. Idag är bara 30 procent av lärarna i fritidshem behöriga och skolor med hög andel behöriga har ofta ett bättre fungerande trygghetsarbete. Därför gör Moderaterna en satsning på karriärtjänster för lärare i fritidshem för att öka tjänsternas attraktivitet.

En färsk revisionsrapport har visat att det finns mycket kvar att göra för att fler elever ska vara närvarande i både grund- och gymnasieskola. I delårsrapporterna finns skolor som rapporterar om 18 procents frånvaro totalt för skolan och exempel på klasser där nästan hälften av flickorna inte deltar i idrott och hälsa. Ytterst är det ett föräldraansvar att få iväg barnen till skolan men då vissa föräldrar brister behöver det närvaroteam som idag finns fungera bättre än revisionsrapporten gör gällande.

Idag får skolorna kompensatorisk ersättning som ska jämna ut skillnader i förutsättningar hos eleverna, exempelvis hos de som har föräldrar med utländsk bakgrund. Även statsbidrag och extra bidrag från verksamhetscheferna avsätts. Sammanlagt får vissa skolor upp till 50 000 kronor mer per elev jämfört med andra skolor. Moderaterna vill utvärdera om storsatsningar på vissa skolor också genererar önskat resultat.

Vi ser stora möjligheter för AI och robotisering att underlätta administrativa processer som skolskjuts, skolbyten, skolval och resultatdialoger. Inleder vi processerna nu kan de ekonomiska effekterna hämtas hem senare under mandatperioden.

Små barn behöver små grupper. Vi ger ekonomisk möjlighet för förskolorna att minska barngrupperna för de minsta barnen. Detta ger också personalen en rimligare arbetssituation med mer tid för varje barn. Den pedagogiska omsorgen är ett viktigt alternativ till förskolorna. Inte minst för barn som har svårt för stora grupper och som har svårt att hantera nya personer som kommer in i verksamheten. Inom den pedagogiska omsorgen får barnen vistas i hemmiljöer med en och samma person. Ett brett utbud av olika alternativ gör att varje barnfamilj kan hitta det som passar just dem.

Vi återgår till tidigare regler för hur många timmar barn har rätt till när det gäller förskola och fritidshem för barn till föräldralediga och arbetssökande. Detta ger barn som måste ha långa dagar, färre barn i gruppen under en tid av dagen. Barn med särskilda behov har givetvis alltid rätt att söka om utökad tid på fritidshem om behov finns. Förskolorna ska även samordna öppettider för att kunna klara ekonomin och minska barngruppernas storlek.

Den kommunala gymnasieskolan behöver förstärkas. Kommunen är en av få aktörer som erbjuder de dyra yrkesutbildningarna. Det råder brist på yrkesutbildade så dessa utbildningar måste göras mer attraktiva och stödet till de svagaste eleverna behöver stärkas. Genom avtal med andra kommuner kan Västerås stad samordna gymnasieutbildningar för att öka kvalitet och minska kostnader. Om det finns en närliggande kommun som driver en utbildning av hög kvalitet måste inte Västerås göra samma sak.

För att få fler västeråsare i jobb behöver matchningen mellan gymnasieskola och arbetsmarknad förbättras. Yrkesförberedande program ska anses vara en lika attraktiv utbildning som att gå på ett studieförberedande. Uppföljning behöver ske gällande hur många som faktiskt arbetar inom de yrken som man utbildat dem till. Studie- och yrkesvägledningen behöver användas för att hjälpa elever göra kloka val som leder till arbete och studier. Arbetsmarknadskunskap är ett exempel för att underlätta elevernas framtida val.

Vuxenutbildningen har under de senaste åren gjort betydande överskott. Det beror på en effektiv organisation och frikostiga statsbidrag vilket gör den kommunala medfinansieringen av verksamheten kan minska utan att det påverkar utbud eller antalet platser.

Oavsett om det är en fristående eller kommunal verksamhet ska den hålla hög kvalitet. Västerås stads upphandling måste bli bättre med tydliga kvalitetskriterier, särskilt när det gäller Svenska för invandrare, SFI. Språkproblemen är idag tydliga inom exempelvis vård och omsorg där många med bristande språkkunskaper arbetar, men också inom förskola och till viss del grundskola. Språktester för

medarbetare har införts i exempelvis Botkyrka kommun och bör övervägas även i Västerås.

Upphandlingar kan i vissa fall göras ihop med andra kommuner för att få ner kostnaderna och stimulera företag att utveckla exempelvis IT-tjänster, då krävs en viss volym. Vi ser också en besparingspotential i att köpa istället för att leasa skolornas datorer. En upphandling av skoltransporter skulle kunna frigöra mycket resurser, liksom en upphandling eller sammanslagning av produktionskök inom restaurangenheten.

Vikarieförmedlingen fungerar inte tillfredsställande varför vi vill testa Lagen om valfrihet. Bemanningsmarknaden är stor och vi tror att bemanningsföretag kan sköta vikarieförmedling effektivare och bättre än kommunen.

Ett stort problem som våra utbildningsverksamheter möter handlar om brister i lokalplaneringen. Det saknas en fullgod samordning mellan förvaltningarna och man arbetar inte med parallella processer i tillräcklig utsträckning. Västerås har många grundskolor med paviljonger, samtidigt som vissa skolor har brist på grupprum och på sju skolor äter elever i klassrum istället för matsal. Behovet av lokaler ska tillgodoses vid utveckling av nya eller befintliga områden.

Våra förslag:

- Minskade barngrupper för de små barnen i förskolan
- Ökad skolpeng för att öka lärare och rektorers möjlighet att fokusera på kärnuppdraget
- Satsning på ökad simundervisning
- Karriärtjänster för lärare i fritidshem
- Satsning på särskilt begåvade barn
- Möjliggör för barn till föräldralediga och arbetssökande att få tillbringa mer tid med sina föräldrar genom återgång till tidigare regler för förskola och fritidshem
- Förväntansdokument med tydlig konsekvenstrappa som tydliggör föräldraansvaret, elevens ansvar och skolans ansvar
- Trygghetssatsning med kameror och förändrade arbetssätt för ökad studiero
- Se över systemet med social vikt och koppla till resultat
- Tydligare uppföljning kring yrkesprogrammets genomströmning till jobb i den aktuella branschen
- Upphandling av skoltransporter och skolkök samt fler gemensamma upphandlingar med andra kommuner
- Inför Lagen om valfrihet för vikarieförmedling

Förskolenämnd, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	1 134,6
Tilläggsbudget 2023 enl beslut i KS/KF	19,5
Ramjustering mellan nämnder	6,0
Tidigare beslutade satsningar – tidsbestämda	0,1
Demografi och volym - barn i förskola	-4,1
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	23,7
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	15,9
Pris och lönekompensation	51,9
Minskat antal barn i barngrupperna	5,0
Pedagogisk omsorg	1,0
Samordnade öppettider	-6,0
15 timmar per vecka eller jul/sommarlov	-3,0
Minskad central administration	-1,0
Ökad köptrohet till avtal	-0,9
Bemanningsoptimering	-0,5
Årets budget	1 242,2
Ökning budgetram exkl tilläggsbudget 2023	82,1
% Ökning	7,1%

Grundskolenämnd, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	2 368,0
Tilläggsbudget 2023 enl beslut i KS/KF	39,0
Ramjustering mellan nämnder	1,4
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	0,4
Demografi och volym - elevantal i Grundskola	22,6
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	49,1
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	20,1
Pris och lönekompensation	102,3
Språkscreening årligen	1,0
Ökad simundervisning	1,0
Satsning särskilt begåvade barn	2,0
Införa LOV vikarieförmedlingen	1,0
Karriärstjänster fritidshem	0,3
Ökad skolpeng 500 kr per elev	9,5
Återgång tidigare regler fritids för föräldralediga	-2,7
Slå ihop/upphandla produktionskök	-5,0
Minskat inköp	-4,4
Självfinansiering Expectrum/Naturskolan	-5,2
Ökad köptrohet avtal	-6,4
Upphandla skoltransporter	-1,0
Köp istället för leasa datorer	-4,0
Minskad central administration	-3,0
Bemanningsoptimering	-2,0
Årets budget	2 584,0
Ökning budgetram exkl tilläggsbudget 2023	175,6
% Ökning	7,3%

Utbildningsnämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	877,1
Tilläggsbudget 2023 enl beslut i KS/KF	19,5
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	0,1
Demografi och volym - elevantal i Gymnasieskolan	-3,0
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	18,3
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	13,8
Pris och lönekompensation	36,9
Kvalitetsförstärkning gymnasieskolan/yrkesutbildningarna	8,0
Minskad medfinansiering vuxenutbildning	-15,0
Minskad personalkostnad central administration	-3,0
Ökad köptrohet till avtal	-2,2
Minskade inköp	-2,0
Årets budget	948,5
Ökning budgetram exkl tilläggsbudget 2023	51,9
% Ökning	5,8%

Skultuna kommunalnämnd, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	139,9
Ramjustering mellan nämnder	0,8
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - elevantal Förskola samt Grundskola	-3,5
Tillkommande driftskostnader - investeringar	5,3
Pris och lönekompensation	6,5
Karriärstjänster	0,1
Ökad skolpeng/färre barn i barngrupperna förskolan	0,4
Gemensam direktör annan nämnd	-1,0
Ökad köptrohet avtal	-0,5
Återgång tidigare regler fritids för föräldralediga/ 15 timmar per vecka förskola	-0,4
Samordnade öppettider förskolan	-0,5
Minskade inköp	-0,2
Minskad overhead	-0,2
Årets budget	146,7
Ökning budgetram	6,0
% Ökning	4,2%

ÄLDRENÄMNDEN

En ny form av äldreomsorg som ligger i tiden måste införas i Västerås. Dagens aktiva seniorer ställer med all rätt högre krav på senior- och äldreomsorgserbjudandet. Viljan till valfrihet och inflytande över sitt liv ändras inte för att man blir äldre. Det individuella valet måste därför vara i fokus samtidigt som det ska vara tryggt att åldras i Västerås.

Det måste bli självklart att själv få välja mellan olika typer av äldreboenden, det vill säga mellan offentliga och privata utförare samt äldreboenden med olika inriktning.

Därför vill vi införa LOV, lagen om valfrihet, även vad gäller äldreboenden i Västerås. Det vi kallar för äldrepeng. När resursen följer individen återfås egenmakten.

För att möjliggöra valfrihet inom framtidens senior- och äldreomsorgserbjudande måste andra aktörer än den kommunala bjudas in. I ett läge där andelen äldre som behöver äldreomsorg ökar avsevärt mer än den arbetsföra andelen av befolkningen som ska utföra omsorgen måste en gräns dras mellan det kommunala biståndsbedömda äldreomsorgserbjudandet och det valfria seniorerbjudande som andra aktörer kan tillhandahålla. En kommun ska koncentrera sig på kommunala kärnuppgifter inom äldreomsorgen som att säkerställa att det finns äldreboenden och valfrihet genom olika aktörer för att ge stöd och hjälp till äldre som inte längre klarar sig själva.

På bostadsmarknaden finns idag trygghetsboenden som är en mellanboendeform mellan att bo hemma med hemtjänst och att bo på äldreboende. För att komma tillrätta med otryggheten som många äldre känner i ordinärt boende behöver antalet trygghetsboenden byggas ut och öka. Det är viktigt att det byggs fler trygghetsboenden men även äldreboenden och kombinationer boenden. Det är också viktigt att säkerställa att även äldre med begränsade ekonomiska möjligheter kan välja trygghetsboende. Det gör vi genom att blockhyra och förmedla lägenheter i trygghetsboenden.

Det är inte längre självklart att äldre i vår stad har rätten att välja mellan olika utförare av hemtjänst och hemsjukvård. Vi vill därför värna och utveckla LOV:en inom hemvården. Valfriheten inom hemtjänst och hemsjukvård på landsbygden måste möjliggöras genom att ge alla utförare samma villkor att verka där som egenregion. Ersättningsmodellen måste anpassas, förstärkas och konkurrensneutraliteten säkras. LOV:en måste utvecklas och antalet utförare öka genom möjligheten att separera utförande av hemtjänst och hemsjukvård. Även serviceinsatser som städning och tvätt ska läggas ut på LOV.

Personalsituationen inom äldreomsorgen måste förstärkas för att klara rekryteringsbehovet på sikt. Det måste vara möjligt att växa som anställd i Västerås stad både löne- och ansvarsmässigt. Valfriheten är även viktig för medarbetarna. Flera utförare ger fler arbetsgivare, större möjligheter och gör omsorgsyrket mer attraktivt. Det är avgörande när omsorgen måste konkurrera om arbetskraften med andra branscher. Digitala matinköp och att städning liksom andra serviceinsatser inom hemtjänsten läggs ut på LOV vilket gör att äldreomsorgens utbildade undersköterskor får arbeta med det de är utbildade för.

Den medicinska kvaliteten i verksamheterna måste förstärkas. En läkare måste anställas som kan arbeta strategiskt för att öka den medicinska säkerheten. Insatser måste göras för att komma tillrätta med ständigt ökade medicinska avvikelser. Bemanningen ska fortsatt förstärkas och arbetet med utbildningsinsatser intensifieras inom ramen för äldreomsorgslyftet. Vi ser till att sjuksköterskesatsningen som tidigare finansierats med statsbidrag kvarstår och förstärks. Det är viktigt att de som arbetar i omsorgen har kunskaper i vårdsvenska och det svenska språket. Vi gör därför en extra satsning på en språk- och kompetensinventering samt på språkutbildning av personalen.

Livet sista skede glöms ofta bort. Vi vill förstärka den palliativa vården genom att satsa på extra utbildning av personalen och se till att extravak säkerställs. Ingen ska behöva vara ensam i sin sista stund.

Fokus är på att öka kvalitet och medicinsk säkerhet samt att säkerställa den valfrihet alla äldre har rätt till.

Våra förslag för att öka kvalitet och medicinska säkerheten

- Säkerställ och behåll den viktiga förstärkningen av sjuksköterskor på SÄBO
- Anställ en strategisk läkare för att säkerställa medicinsk säkerhet
- Utbilda undersköterskor inom ramen för Äldreomsorgslyftet
- Inför serviceassistenter för att möta upp rekryteringsutmaningen
- Genomför en kompetens- och språkinventering
- Ta språkproblematiken på allvar, ställ språkkrav och utbilda i vårdsvenska
- Satsa på bemanningsoptimering, förbättrad personalsituation och minskade sjuktal
- Inför karriärtjänster och ungdomsjobb för att låta generationerna mötas
- Fördjupade läkemedelsgenomgångar i samverkan med Regionen
- Genomför en måltidsatsning med inriktning på nutrition
- Kvalitetsförstärkning av den palliativa vården och förstärkning av extravak

Våra förslag för att öka valfriheten

- Införa en äldrepeng och LOV för äldreboenden för att stärka individens egenmakt
- Separera hemtjänst och hemvård inom LOV:en och få fler utförare att välja mellan
- Öka ersättningsnivåer för LOV landsbygd för att få fler utförare än den kommunala
- Utveckla LOV:en inom fler områden som städning och servicetjänster
- Inför ersättning till LOV-utförare för dubbel bemanning för en tryggare arbetsmiljö
- Säkra konkurrensneutralitet och utförares lika villkor via extern oberoende utredning
- Blockhyra och förmedla trygghetsboenden så att fler har råd att välja boendeformen
- Återstarta det populära äldreboendet på Gotlandsgatan på Önsta Gryta
- Bygga fler trygghetsboenden och kombinationer av boenden

Äldrenämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	1 852,5
Ramjustering mellan nämnder	5,4
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - hemtjänst och hemsjukvård (justering utfall 2023)	-55,8
Demografi och volym - hemtjänst och hemsjukvård	30,4
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	6,6
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	31,8
Verksamhet finansierad av statsbidrag	-9,3
Pris och lönekomensation	78,8
Ökad valfrihet	
Ökad ersättningsnivå LOV hemtjänst landsbygd	10,0
Ökad ersättningsnivå LOV hemtjänst generell	10,0
Ersättning för dubbel bemanning inom hemtjänsten	7,0
Blockhyra trygghetsboenden	5,0
Uppstart av Gotlandsgatans äldreboende	7,0
Påbörja systemet med äldrepeng	0,5
Kvalitet- och medicinsk säkerhet	
Säkerställ förstärkning av ssk på särskilt boende	15,0
Anställ strategisk läkare inom äldreomsorgen	1,5
Utbildning av undersköterskor finansierat av Äldreomsorgslyftet 25 mnkr (statsbidrag)	
Språk- och kompetensinventering	0,5
Språkutbildning i svenska språket	4,0
Läkemedelsgenomgångar SÄBO	1,0
Måltidssatsning och projekt för förbättrad nutrition	1,0
Kvalitetsförstärkning av palliativ vård genom utbildning och säkerställda extravak	5,5
Boenden	
Uppskjuten start Ängsgårdets äldreboende till september	-20,3
Omställning och minskade tomhyror	-22,4
Inför enrummare och rätt vårdtyngd på Zethelius korttidsenhet	-9,2
Bemanning	
Bemanningsoptimering och effektiv schemaläggning (uppstartat av förvaltningen 2023)	-16,6
Minskning hyr-sköterskor	-4,0
Minskning resurs-chefer	-4,0
Samordning HSL-enheter mellan ÄN och IFN	-2,0
Administrativt anställningsstopp	-1,4
Skattemässigt osäkra personalsatsningar	-3,2
Minskade volymer	
Införande av IHR, intensiv hemrehabilitering och förstärkt hemgång (netto)	-7,0
Separera hemtjänst och hemsjukvård	-6,0
Övrigt	
Genomgång biståndsbeslut och kontroll betalningsflöden	-5,0
Minskad administrativ buffert	-6,0
Årets budget	1 901,3
Ökning budgettram	43,4
% Ökning	2,3%

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Omsorg om personer med funktionsnedsättning innebär att tillhandahålla stöd och service så att personer med funktionsnedsättning kan leva ett självständigt liv och delta i samhället på lika villkor som andra. Det här är en viktig värdemätare på det goda samhället vi Moderater vill uppnå.

Minst lika viktigt är möjligheten att få bestämma själv över sitt liv, att själv få vara med och välja vilka stödinsatser som behövs och vilka som ska utföra insatserna. Valfrihet ska vara en rättighet för alla i vår stad. För oss moderater är det viktigt att värna det fria valet och egenmakten för individen.

En förutsättning för valfrihet är att det finns olika utförare. Det är därmed avgörande för valfriheten att Västerås Stad upphandlar boenden med särskilt stöd inom LSS, lagen om stöd och service. Idag finns inte den rättigheten längre kvar i Västerås. Upphandlingarna bör återupptas och på sikt ska LOV:n, enligt lagen om valfrihet, införas även för boende med särskilt stöd. Ett system med flera utförare stimulerar inte bara valfrihet utan ger utveckling och en mer kostnadseffektiv drift. Det innebär en dubbel vinst både ekonomiskt och på individnivå utifrån ökad valfrihet både för de som omfattas av omsorgen och för anställda som får fler arbetsgivare att välja mellan.

En viktig sak är att kunna delta i samhällsdebatten och att hänga med i vad som händer. Funktionshinder kan försvåra möjligheten att ta till sig skriven text. För att underlätta vill vi att alla ska få tillgång till att läsa beslut fattade i Kommunfullmäktige och nämnder samt styrelser på lättläst svenska. Med hjälp av AI och befintlig teknik kan det här genomföras på ett enkelt sätt inom staden. Demokratin måste nå fram på ett enkelt sätt till alla.

Arbetsinsatser ska löna sig. En motivationsersättning ska därför startas upp för de som går i sysselsättning psykiatri, likt habiliteringsersättningen. I grunden borde statens ersättning till kommunerna för habiliteringsersättning också inkludera personer som har en psykisk funktionsnedsättning. Till dess ska arbetslinjen införas för alla. Vi vill även skapa fler praktikplatser inom Västerås Stad för personer med funktionsnedsättning.

Inom nämnden pågår arbetet med att ge flera möjlighet att få in en fot på den ordinarie arbetsmarknaden genom SPIRA-projektet. Det ska vi satsa på och förstärka. Det finns även behov av en lotstjänst för att underlätta kontakterna med myndigheter och med Försäkringskassan för personer i behov av personlig assistans. Utifrån angrepp på välfärdssystemet och att personer utnyttjats kopplat till assistansreformen är det här en viktig skyddsfaktor för nämndens målgrupp.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver även se över utformningen av framtidens bostäder för personer med funktionsnedsättning. Det handlar om ordinärt boende med stöd, trapphusboenden, satellitlägenheter, gruppboenden och så vidare. Ett särskilt fokus ska vara på teknik, funktion och innovation. Fler verksamheter inom nämnden för personer med funktionsnedsättning kan upphandlas för att få en mångfald av olika utförare samtidigt som det också är kostnadseffektivt. Lokalkostnader behöver samtidigt ses över, då vård- och omsorgsförvaltningen är den förvaltning med flest kvm/medarbetare. Här behövs en balans och en långsiktig plan.

Det måste vara möjligt att växa som anställd i Västerås stad både löne- och ansvarsmässigt. Därför har vi prioriterat en satsning på karriärtjänster inom nämnden för personer med funktionsnedsättning. Statusen på att arbeta inom omsorgen måste höjas för att klara den kommande rekryteringsutmaningen.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver en mer långsiktig planering för att uppnå valfrihet, se mer till individuella behov och förstärka personalsituationen.

Våra förslag:

- Återuppta upphandlingar för boenden med särskilt stöd inom LSS
- Utred förutsättningar att införa LOV:en inom boenden med särskilt stöd inom LSS
- Upprätta en långsiktig planering för nya grupp-, service och psykiatriboenden
- Ökat fokus på teknik, funktion och innovation samt tillgänglighet
- Starta upp motivationsersättning till deltagare i sysselsättning psykiatri enligt arbetslinjen
- Skapa fler praktikplatser inom Västerås Stad för personer med funktionsnedsättning
- Förstärk SPIRA-projektet för att fler ska komma in på arbetsmarknaden
- Inrätta en lots-tjänst för att stödja och underlätta kontakterna med Försäkringskassan för personer med behov av personlig assistans
- Inför lättläst svenska med hjälp av AI på Västerås Stads hemsida vad gäller beslut i Kommunfullmäktige och stadens nämnder
- Inför karriärtjänster för att möta rekryteringsutmaningen

Nämnden för personer med funktionsnedsättning, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	989,1
Ramjustering mellan nämnder	-1,7
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - Personlig assistans, Daglig verksamhet, köpta placeringar LSS	8,9
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	2,5
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	6,0
Pris och lönekompensation	43,4
Förstärk Spira	2,0
Karriärtjänster	1,0
Lots	0,5
Projekt praktikplats (bemanning)	0,5
Motiveringsersättning sysselsättning SOL	3,0
Hemtagning utomlänspatienter	-2,0
Samordning lokaler	-3,0
Upphandling grupp- och korttidsboenden (ej helårseffekt)	-4,0
Bemanningsoptimering	-11,0
Ökad köptrohet avtal	-0,5
Omställning personligt ombud och personlig assistent	-5,2
Kontrollera betalningsströmmar/välfärdsbrott	-2,0
Årets budget	1 027,5
Ökning budgetram	40,1
% Ökning	4,1%

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

Socialtjänsten är samhällets yttersta skyddsnät som ska ge trygghet och stöd till människor som av olika anledningar hamnat i en situation de inte klarar av utan hjälp.

I ett hårdnande samhällsklimat, en ökande gängkriminalitet och ett framväxande skuggsamhälle har socialtjänsten en svår uppgift. Många barn och ungdomar växer idag upp i otrygga miljöer, människor hamnar av olika skäl utanför samhället, många är utsatta för våld eller hedersrelaterat våld och efter ett långvarigt missbruk behöver allt fler samhällets stöd.

Moderat politik syftar till att ge den hjälp som behövs och att samtidigt skapa trygghetssystem som uppmuntrar och stöttar människor att utifrån sina förutsättningar kunna vara trygga och självständiga. Målet är livskvalitet och trygghet för alla. Samverkan med skola, förskola, olika förebyggande verksamheter inom kommunen och civilsamhället, Regionen och Polisen blir en allt viktigare trygghetsfråga. Skyddsnätet måste vävas tätare tillsammans med flera andra myndigheter och kommunala aktörer.

Orosanmälningar för barn och ungdomar är på en fortsatt hög nivå. Anmälningarna kommer in framförallt från polisen, förskolan och skolan. Samhället har idag ett annat förhållningssätt till droger, den psykiska ohälsan ökar och fler familjer behöver stöd vilket har resulterat i att allt för många av Västerås barn och ungdomar är placerade i socialtjänstens vård.

En satsning på lokala familjehem behövs. Barn och ungdomar ska i större utsträckning placeras i hemmiljö i Västerås istället för i andra städer eller på institution. Vi vill att Västerås som första kommun i Sverige inför så kallade behandlingsfamiljer som utifrån kompetens och erfarenhet kan ersätta SIS- och HVB-placeringar. Öppenvårdsinsatserna i Västerås måste förstärkas. Stödet för barn och ungdomar och till deras föräldrar behöver sättas in i ett tidigare skede och följas upp på ett bättre sätt. Det förebyggande arbetet behöver utökas för att förhindra situationer där barnen inte kan vara kvar i sina familjer.

Skolorna, förskolorna och fritidsgårdarna ska vara trygga platser för barn och ungdomar. För att freda dessa platser från droger vill vi att skolgårdarna, skolorna, fritidsgårdarna och förskolorna rutinmässigt genomsökas med narkotikahundar. Där barn och ungdomar vistas ska inga droger förekomma. Från Moderaterna sida vill vi även förstärka den vuxna närvaron i Västerås centrum och stadsdelar med fler lokalt anställda ordningsvakter och fler fältarbetande socionomer. Även skolorna behövs skolfältare och sociala team. Ett arbete med avhopparverksamhet och insatser kopplat till prekriminella barn- och ungdomar måste förstärkas.

En satsning måste göras på de socialsekreterare som arbetar med barn och ungdomar samt på de erfarna medarbetare som är villiga att tillfälligt stärka upp andra enheter med sin kompetens. Socialtjänsten måste fungera resurseffektivt, ta bort stuprören och ta tillvara den stora erfarenhet och kunskap som finns hos medarbetarna.

När en person tar steget att bryta en destruktiv och våldsam relation eller när det handlar om en person som är redo att bryta med sin familj eller släkt på grund av hedersförtryck måste socialtjänsten stå beredd med tillräckliga insatser. För Individ- och familjenämnden handlar det inte sällan om dyra placeringar i skyddat boende i kommuner utanför Västerås. I de fall som det finns förutsättningar ur ett säkerhets-

och lämplighetsperspektiv, ska socialtjänsten alltid i första hand flytta på våldsverkaren. Detta är en möjlighet som finns om till exempel våldsutövare får stöd från kommunen.

Alla västeråsare har rätt till tak över huvudet och en möjlighet till ett eget hem. Bostad först och tak-över-huvudet-garantin behöver fungera i Västerås. Det måste säkerställas att det finns akutplatser för kvinnor med missbruk, en grupp som ofta är utsatta för våld och för att kunna slussa dem vidare till mer långsiktiga lösningar. Ingen ska ofrivilligt behöva sova ute. Tillsammans med civilsamhället kan nämnden genomföra mer för stadens hemlösa.

Våra förslag:

- Förstärk antalet fältande socialsekreterare, inför skolfältare och sociala team i utsatta skolor
- Förstärkt avhoppbarverksamhet och arbete med pre-kriminella barn och ungdomar
- Låt narkotikahundar genomsöka skolgårdar, skolor och fritidsgårdar
- Fler lokalt anställda ordningsvakter på otrygga platser
- Fokus på förstärkta öppenvårdsinsatser för att minska antalet placeringar
- Rätt insats ska utföras av rätt vårdgivare för färre LVU- och LVM-placeringar
- Genomför satsning för att få fler lokala familjehem i Västerås
- Förstärk mentorskap för familjehem, stödfamiljer och kontaktpersoner
- Inför behandlingsfamiljer som ersätter SIS- och HVB-placeringar
- Flytta på våldsverkaren inte på den våldsutsatta
- Prioritera åtgärder för att stödja utsatta för hedersvåld
- Se över sociala boenden för långsiktiga lösningar och inför norm-hyra
- Inför bostad-först för personer med missbruk samt tak-över-huvudet-garanti
- Inför karriärtjänster och interncertifiering för team-ledare
- Anställ biträdande socionomer och erbjud intern socionomutbildning
- Satsa på civilsamhället genom fler IOP:er

Individ- och familjenämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	690,0
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - Vårdkostnad barn och ungdom samt vuxen	16,0
Förändrad lagstiftning - barnplacering (VIR)	22,5
Tillkommande driftskostnader - investeringar	2,0
Pris och lönekompensation	28,4
Förebyggande insatser och trygghetsinsatsning	4,0
Förstärkning skolfältare (statlig finansiering)	
Fler fältande socialsekreterare	3,0
Förstakt avhoppbarverksamhet och arbete med pre-kriminella ungdomar	1,0
Personalsatsning	
Anställning av biträdande socionomer	6,0
Internutbildning till socionom i samverkan med MDH	3,0
Inför karriärtjänster och interncertifiering	1,5
Projekt för att öka kvalitet genom samordning av dokumentation	0,5
Familjehemssatsning	
Uppstart koncept behandlingsfamilj som första kommun i Sverige	4,0
Förstärkt mentorskap till familjehem, stödfamiljer och kontaktpersoner	0,5
Rekryteringsinsats av lokala familjehem	0,5
Satsning på civilsamhället	
IOP för att motverka hedersrelaterat våld	0,5
Tillfälligt IOP för mottagande av ukrainare	0,5
Resurseffektivisering	
Socionomkonsulter minskas till noll	-6,0
Bemanningsoptimering	-6,0
Samordning HSL mellan IFN och ÄN (extern MAS)	-1,5
Sociala boenden	
Följsamhet till normhyra	-5,0
Snabbare processer till egen bostad	-3,0
Översyn boendelösningar och sociala boenden	-6,0
Placeringar	
Rätt insats av rätt vårdgivare, samordning Regionen (psykiatri, BUP) ger färre placeringar	-5,0
Bättre förebyggande, tex genom fler fältande socialsekreterare	-4,0
Öka andelen egna familjehem, behandlingsfamiljer, ger färre placeringar på SIS och HVB	-6,0
Övrigt	
Minskade tolkkostnader	-0,4
Ökad köptrohet	-1,5
Omflyttning föreningsbidrag till IOP	-0,5
Samordning klagomålsfunktion	-0,2
Årets budget	734,8
Ökning budgetram	44,8
% Ökning	6,5%

ARBETSMARKNADSNÄMND

Alla behövs och alla kan på olika sätt bidra till samhället såväl socialt, ekonomiskt som mänskligt. Människors olika behov ska mötas med respekt, valfrihet och trygghet.

Nämndens viktigaste uppgift 2024 ska vara att bryta det utbredda bidragsberoendet. Fler behöver gå från försörjningsstöd till självförsörjning. Idag finns det människor i Västerås som aldrig gått till jobbet. Det finns barn som växer upp i trapphus där ingen vuxen jobbar. I vissa områden saknas förebilder bland arbetande vuxna. Detta är en ren grogrund för kriminalitet och bidragsberoende.

Riktlinjerna för ekonomiskt bistånd måste ses över. Det ska alltid löna sig att gå från bidrag till jobb. Till exempel ska nämnden inte betala för större lägenheter än ett rum och kök för ensamstående personer.

Bidragsfusk kan aldrig accepteras. Vi måste säkerställa att de som söker om samhällets stöd också har rätt till det. Detta kan ske genom till exempel hembesök och att socialsekreteraren i högre omfattning än i dag träffar sina klienter.

Samtidigt som samhället stöttar människor måste det alltid vara en grundläggande utgångspunkt att den enskilde, utifrån sina egna förutsättningar ska kunna klara sig själv och förvärvsarbeta. Det är viktigt att drivkrafterna till arbete stärks. Det måste därför ställas krav på heltidsaktivitet för att få försörjningsstöd. Krav på aktivitet har tidigare visat att många kan gå vidare till egenförsörjning. Dessutom försörjer idag kommunen kriminella, bistånd som på pappret är långtidsarbetslösa, genom ekonomiskt bistånd. Detta samtidigt som de livnär sig på kriminalitet. Det är svårare att hinna med kriminalitet om man måste aktivera sig på heltid.

Vi vill införa Borås-modellen i Västerås. Det handlar om att kommunen samarbetar med arbetsförmedlingen för att lyfta människor ur bidragsberoende till ett lönearbete. Detta gör att färre blir arbetslösa och fler betalar skatt.

Arbetsmarknadsinsatserna ska även förstärkas genom att skapa fler praktikplatser och arbetsmöjligheter inom Västerås Stad, tex genom att införa serviceassistenter inom äldreomsorgen.

Våra förslag:

- Inför Borås-modellen för att lyfta människor ur långvarigt bidragsberoende
- Inför krav på heltidsaktivitet med regelbunden uppföljning för försörjningsstöd
- Samverka inom Västerås Stad för att skapa fler praktikplatser och arbetsmöjligheter
- Minska välfärdsbrott genom bland annat fler oanmälda hembesök
- Se över riktlinjerna för ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknadsnämnd, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	373,7
Ramjustering mellan nämnder	0,5
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - ekonomiskt bistånd flyktinghushåll	2,6
Ekonomiskt bistånd - normhöjning (indexering pris och lön)	10,7
Tillkommande driftskostnader - investeringar	0,7
Pris och lönekomensation	5,8
Inför Boråsmodellen i Västerås	8,0
Minskat ekonomiskt bistånd, jobb istället för bidrag	-30,0
Åtgärda välfärdsbrott	-5,0
Minskade personalkostnader	-4,0
Ökad finansiering hos AF för arbetsmarknadsåtgärder	-4,0
Ökad köptrohet till avtal	-0,1
Fler oanmälda hembesök	-0,2
Årets budget	358,7
Ökning budgetram	-15,5
% Ökning	-4,2%

KULTURNÄMNDEN OCH NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE

I Moderaternas Västerås finns ett rikt kulturutbud och en väl utvecklad kulturell infrastruktur, som genom olika kulturella uttryck stärker Västerås attraktionskraft för såväl invånare, besökare, studenter och näringsliv. Våra prioriteringar styrs av tre övergripande prioriteringar, barn och ungas rätt till kultur, ett levande kulturarv och goda villkor för kulturskapare.

Kulturskolan är viktig för att fler ungdomar ska ges möjlighet till aktiv kulturutövning. Vi vill införa lagen om valfrihet (LOV) för kulturskolans musikundervisning. Fler aktörer ska ges möjlighet att erbjuda musikundervisning så att barn och ungdomar tillsammans med sina föräldrar kan välja hos vem de vill spela.

En viktig uppgift för det offentliga kulturstödet är att medverka till att det finns arenor för kulturella aktiviteter. Vissa verksamheter är i behov av offentligt stöd, medan andra klarar sig med mindre eller inget stöd alls. I vissa fall finns möjligheter till finansiering via så kallad crowdfunding. Västerås stads uppgift är att skapa förutsättningar i nära samverkan med civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv.

För att så många som möjligt ska få en bra start i livet ska barn och ungas kultur och idrott prioriteras framför vuxnas. Idrotts- och kulturföreningar gör enastående arbete och insatser för att skapa gemenskap och erbjuda möjlighet till aktiviteter och idrottande. Vi vill därför underlätta för föreningar att driva verksamhet genom att överta drift och/eller ägande av sina anläggningar.

Vi vill prioritera en utveckling av kulturhistoriska Vallby Friluftsmuseum. Besöksmålet har idag många besökare. Under flera år har verksamheten inte fått den uppmärksamhet den förtjänar. Vi vill att Vallby Friluftsmuseum och Anundshög ges möjlighet att i än större utsträckning erbjuda aktiviteter för barn och ungdomar.

Studieförbunden får stora bidrag från Västerås stad, trots att de får statliga medel. Bidragen går i många fall till verksamhet för vuxna. Vi vill minska stödet till studieförbunden. Verksamheten har också minskat och trots det ger Västerås stad ett oförminskat stöd. Studieförbund som inte bygger på demokratiska och jämställda grunder ska inte fortsättningsvis få bidrag från staden.

Öppettider och tillgängligheten till stadsbiblioteket i centrum ska förstärkas. Stadsdelsbibliotekens möjlighet till samordning med skolbiblioteken ska ses över. Skolbiblioteken kan bli en tillgång för hela stadsdelarna samtidigt som skolbiblioteken kan förstärkas genom samordning med stadsbiblioteken.

Förebyggandearbetet är en viktig del för att förhindra utanförskap, våld och kriminalitet. Familjecentrum erbjuder möjlighet att stödja föräldrar i sitt föräldraskap och samtidigt underlätta för integration. Förebyggande arbete handlar bland annat om att lyckas stödja föräldrar med små barn för att undvika problem när barnen blir äldre. En annan viktig uppgift är att förhindra oordning och våld i skolor genom att medvetandegöra och utbilda både elever och personal i våldsprevention samt tydlig gränssättning.

Idag finns ett medborgarkontor på Vallby, det enda i en stadsdel. Vi vill samordna detta medborgarkontor med medborgarkontoret i stadshusentrén.

För barn kan idrottsverksamheter vara ett sätt att få en gemenskap, trygghet och möjlighet till god hälsa och kondition. Här läggs sunda hälsovanor som de unga tar med sig i det fortsatta livet. Vi vill därför öka stödet till barn och ungdomsföreningar. Idrottsanläggningarna ska upplevas trygga och ge bra möjlighet till idrottande. För att förhindra närvaron av narkotika behöver våra anläggningar regelbundet genomsökas med narkotikahund.

Välbesökta motionsspår ska underhållas och gärna vara utrustade med parkbänkar så att alla som vill enkelt ska kunna motionera. Vi vill att friidrotten ska få en samlad anläggning för sin verksamhet då den idag är uppdelad på tre olika platser.

Barn och unga ska erbjudas meningsfulla fritidsaktiviteter på fritidsgårdar, fritidsklubbar och alla ska få ta del av Västerås rika föreningsliv. Vi ser en möjlighet att upphandla fritidsgårdar och också i vissa fall samordna med skolan.

Våra förslag:

- Prioritera barn- och ungdomsföreningar genom att öka föreningsstödet
- Fokusera på kommunala kärnuppgifter och skilj på kommunalt och statligt ansvar
- Genomför en trygghetsutbildning för att tidigare upptäcka problem
- Genomsök lokaler med narkotikahund för ökad trygghet
- Inför valfrihet genom LOV inom kulturskolans musikundervisning.
- Satsa på Vallby friluftsmuseum och Anundshög med riktad verksamhet till barn och unga.

- Inför en modell med crowdfunding och sponsring för breddad finansiering samt stärk samverkan med civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv
- Sälj tillbaka Fredriksbergsbadet till Mimer.

Kulturnämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	213,4
Flytt av ram för kommunalförbund inför 2024	-44,2
Ramjustering mellan nämnder	3,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Tillkommande driftskostnader - investeringar	1,6
Pris och lönekomensation	6,9
Barn och Ungdomssatsning Vallby friluftsmuseum och Anundshög	1,0
Kvalitetssatsning stadsbiblioteket i city	1,6
Uppsökande biblioteksverksamhet	1,0
Satsning Konstskolan	0,5
Satsning kulturskolan, valfrihet och LOV	1,0
Sänkt stöd tillstudieförbunden (minskad verksamhet=mindre stöd)	-4,8
Ökad köptrohet till avtal	-1,0
Omställning biblioteken	-6,0
Ökad självfinansiering kultur	-0,5
Årets budget	173,5
Ökning budgetram	1,3
% Ökning	0,8%

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	320,0
Ramjustering mellan nämnder	7,5
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	5,0
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	6,2
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	1,3
Pris och lönekomensation	13,2
Ökat föreningsbidrag (egen drift)	1,0
Ökat föreningsbidrag barn- och ungdomsföreningar	2,0
Genomsök lokaler med narkotikahund	0,5
Sälj Fredriksbergsbadet till Mimer	-3,0
Medborgarkontor endast i stadshuset	-0,5
Upphandla fritidsgårdar	-1,6
Egen drift av lokaler för föreningar/samordna skolorna	-3,0
Se över befintliga avtal	-1,0
Översyn administration	-0,5
Ökad köptrohet avtal	-2,4
Bidrag till studieorganisationerna	-0,2
Årets budget	344,5
Ökning budgetram	17,0
% Ökning	5,2%

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN

Västerås ska vara ett föredöme vad gäller miljö- och klimatarbete. Vi ska underlätta för Västeråsare att kunna göra bra miljöval. Miljöpolitiken syftar till att alla ska kunna göra ett bra val för miljön och klimatet utan att det kräva orimliga uppoffringar eller avkall på ett gott liv.

En stabil kommunal ekonomi, ekonomisk tillväxt och kunskap är grunden för att kunna satsa på miljöfrågor. Teknisk utveckling skapar möjligheter för att förbättra miljön. Västerås ska därför ligga långt fram i den tekniska utvecklingen. Miljö och konsumentnämnden är en myndighetsnämnd men det är viktigt att företag och enskilda som kommer i kontakt med nämnden upplever den som en servicemyndighet. Inte minst när det kommer till serveringstillstånd som är en viktig förutsättning för ett levande nöjesliv i staden.

Utgångspunkten i miljötillsynsarbetet måste vara att staden verkar som möjliggörare för en hållbar vardag. Det är av stor vikt att Västerås stad arbetar förebyggande. Vi vill att nämnden ska prioritera tillsyn av verksamheter där många barn vistas som till exempel skolor. Miljö- och konsumentnämnden har även ett stort och viktigt uppdrag när det gäller att hjälpa västeråsarna att göra rätt ur miljö och hållbarhetssynpunkt. Det är också viktigt att tillsynsarbetet bistår med exempelvis att kontrollera ursprung på kött, då många butiker i Västerås har stora problem med köttstöder.

Den övervägande majoriteten av västeråsarna vill göra rätt och agera miljövänligt. Miljöavgifterna ska spegla just detta. De som har gjort rätt ska kunna få en lägre avgift och färre tillfällen av tillsyn. För den som har gjort fel behövs däremot en tätare tillsyn och att denne får en högre avgift. Företagen ska betala utifrån genomförd tillsyn. Debitering ska ske efter utförd tillsyn och inte innan (Rättviksmodellen). Miljö- och konsumentnämnden har i nuläget sin verksamhet utanför Stadshuset. Vi vill att denna verksamhet flyttar tillbaka till Stadshuset för att minska extern inhyrning och underlätta samverkan. På så vis tror vi att det kan skapas en vinst både när det gäller ekonomi och organisation.

Mälarens vatten är viktigt för Västerås men också för många av våra grannkommuner. Vårt mål är att fokusera på att förbättra vattenkvaliteten. I samband med framtagande av klimatprogram och vid ansökan av olika former av EU-medel vill vi lägga kraften på vattenkvaliteten. Vårt mål är till exempel att Svartåns vatten ska hålla så pass bra kvalitet att den ska vara badbar.

Västerås stad är i dagsläget en Fairtrade-diplomerad kommun. Det innebär att staden förbinder sig att inte bara att öka inköpen av deras varor utan också att opinionsbilda för Fairtrade och betala en årlig avgift. Fairtrade ägs av LO och Svenska Kyrkan. Tyvärr är det svårt att urskilja resultatet av alla resurser Västerås stad lägger på projektet. Dessutom finns det studier som menar att vanliga arbetare inte gynnas alls av märkningen och att den varken leder till bättre arbetsvillkor eller högre löner. Staden ska fortsättningsvis göra inköp som är hållbart producerade från ett miljö- och arbetsrättsligt perspektiv.

I tider av begränsad ekonomi måste staden prioritera. Därför föreslår vi att stadens konsumentrådgivning ska avvecklas då det idag redan finns en nationell upplysningstjänst som heter Hallå konsument. Denna tjänst erbjuder vägledning i olika typer av konsumentfrågor precis om vår nuvarande konsumentrådgivning gör. Dock vill vi att staden behåller den del som riktar sig till skolor om ekonomi, det vill

säga så att våra barn och ungdomar får tydlig information om rättigheter, skyldigheter och risker för konsumenter i fråga om köp, avtal och lån.

Våra förslag:

- Underlätta bra miljöval och därmed öka individens möjligheter att ta miljöansvar
- Förstärk rollen som servicemyndighet
- Prioritera barns miljöer, som tex skolor, vid tillsyn.
- Fokus på Mälarens och Svartåns vattenkvalitet.
- Det ska vara lägre tillsynsavgift för de som gör rätt
- Företag ska betala i efterhand för genomförd tillsyn (så kallade Rättviksmodellen).

Miljö- och konsumentnämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	24,6
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Pris och lönekompensation	1,0
Ej konsumentrådgivning vuxna	-1,5
Ej Fair Trade	-0,1
Årets budget	24,0
Ökning budgetram	-0,6
% Ökning	-2,4%

BYGGNADSNÄMNDEN, FASTIGHETSNÄMNDEN OCH TEKNISKA NÄMNDEN

Byggsektorn har bromsat in kraftigt och 2024 förväntas bli ett tufft år. Det ger dock staden en möjlighet att ta fram detaljplaner så att vi står väl förberedda när konjunkturen vänder och då kan erbjuda planlagd mark till både bostäder, samhällsfastigheter och näringsliv. Styckebyggartomter som tas fram kan styckas av i mindre antal kvadratmeter för att på så vis få loss fler tomter och öka intäkterna. Däremot behöver inte staden ägna sig åt att ta fram exempelvis det nya begreppet utvecklingsplaner för stadsdelar och annat som kostar mycket pengar, utan fokus ska ligga på riktiga detaljplaner.

Det är också hög tid att genomföra det som fullmäktige beslutade redan sommaren 2017 – att använda hyresnivå som kriterium vid markanvisning för att på så vis pressa ner boendekostnaden. Likaså behöver ett större grepp tas för att göra Västerås till en gestaltningsmässigt mer attraktiv stad där arkitektur blir en kvalitetsparameter att räkna med, men det får inte innebära orimliga fördyringar för den som bygger. Därför vill vi omfördela resurser och anställa en stadsarkitekt samt, när marknadsläget är gynnsamt, göra en markanvisning till arkitekt.

Trygghetsperspektivet måste få större plats i stadsutvecklingen, att göra city och olika stadsdelar till tryggare platser måste ha hög prioritet. Här bör man ta hänsyn till forskning på området när planer tas fram.

Stora resurser har lagts de senaste åren på nya styrdokument, workshops, utredningar, visionsdokument, konferenser och framtidsspaningar. Här behöver det kommunala arbetet renodlas. Verkstad och produktion istället för diskussionsklubbar.

Staden har inte råd att ta in dyra konsulter, satsa istället på karriärtjänster för våra medarbetare på SBF och TFF.

Västerås ska sträva efter att de kommunala avgifterna ska vara så låga som möjligt, särskilt de som ska vara självfinansierade. Det är också viktigt att alla avgifter som tas ut av medborgare och företag är motiverade och transparenta. Bygglovstaxorna och plantaxorna kan inte chockhöjas när vi är i ett läge där byggnation behöver stimuleras. Antalet chefer inom Stadsbyggnadsförvaltningen behöver ses över, på många förvaltningar är det för många medarbetare per chef men här är förhållandet det motsatta.

Moderaterna anser att byggnadsnämnden ska ta efter Nacka kommun och prova automatiserade bygglov i enklare ärenden. Det har frigjort tid och resurser åt handläggarna att kunna ägna sig åt mer komplicerade ärenden. Vi vill också införa möjligheten att byta bygglovshandläggare, som ett sätt att öka kundnöjdheten. De särkrav som Västerås stad ställer i bygglovsprocessen i jämförelse med andra kommuner måste tas bort, det är viktig företagsfråga i syfte att öka investeringsviljan i Västerås och kundnöjdheten.

För att Västerås ska vara en attraktiv stad att bo och arbeta i måste det vara lätt att ta sig fram. Bristande underhåll av gång- cykel- och bilvägar skapar problem i västeråsarens vardag och därför vill vi satsa mer på underhållet. Även stadens fastigheter och lekplatser har ett eftersatt underhåll, vilket revisionsrapporter visat. Dessutom har fastigheterna drabbats av dyra vattenskador som korrelerar till bristande underhåll. En rejäl satsning på underhåll av både fastigheter och vägar skapar en långsiktigt bättre ekonomi och trevligare stad.

Västerleden måste börja byggas och det är under all kritik att detta projekt ännu inte förverkligats trots löften och beslut i kommunfullmäktige. Tillsammans med näringsidkarna på Erikslund behöver trafiksituationen på området ses över. Alla trafikslag, även bilen, behövs i Västerås. Ombyggnad av Norrleden till 2+2-väg har påbörjats och behöver slutföras hela vägen. Staden behöver också hitta en ny sträckning från Anundshög till väg 56.

Det ska vara lätt att parkera i Västerås och därför måste vi se över var det kan placeras fler bil- och cykelparkeringar. Vi vill också införa flera avgiftsfria 30-minuters parkeringar i centrala Västerås. Med omställning mot fler el- och hybridfordon ökar efterfrågan på laddmöjligheter vid parkeringsplatser runt om i vår stad.

Kollektivtrafiken står inför kraftigt ökade bränslekostnader. Det finns ingen ekonomisk möjlighet att erbjuda avgiftsfri kollektivtrafik till asylsökande och det blir också en orättvis politik att särbehandla en grupp framför andra som också kan ha det ekonomiskt tufft. Sommarlovskort har vi inte heller råd med i dagsläget. Vi ser också ett behov av att öka självfinansieringsgraden inom kollektivtrafiken.

Antalet hundar har ökat under pandemin. Hundar skänker glädje och värme till många och att fler promenerar med hund i stadsdelarna ökar också tryggheten. Vi har hundrastgårdar på flera områden i Västerås men saknar en på öster. Moderaterna vill därför skapa en hundrastgård på östra sidan om staden. Crowdfunding och lokalt engagemang kan skynda på en tillkomst.

Antalet administrativa tjänster inom teknik- och fastighetsförvaltningen kan minska. Fler verksamheter behöver samordnas i stadshuset för att minska den externa inhyrningen. Energi- och transportrådgivningen kan avvecklas. Dessa tjänster finns

att köpa på marknaden. Kommunalt ägda fastigheter som inte är av strategisk betydelse för kommunens verksamhet kan säljas för att få loss kapital. Exempel är sommarrestaurangen på Elba och Skultunagården. De ska inte staden äga. Upphandling är en omfattande verksamhet inom fastighetsnämnden och Västerås stad har stått utan upphandlade avtal inom flera områden. Gång på gång har man varit för sent ute med att förlänga ramavtal, samtidigt som uppföljningen av de befintliga brister. Detta innebär en ekonomisk risk. Bra genomförda upphandlingar är en stor besparing och minskar kostnaderna för skattebetalarna.

För att spara pengar kommer det också att bli nödvändigt att dra ner på flera stora investeringsprojekt i Västerås, som exempelvis Stora torget, Mälarporten och Sätra. För att få fram bland annat näringslivsmark behöver vissa markköp ske, men staden kan också byta till sig mer mark.

Våra förslag:

- Automatiserade bygglov för enklare ärenden
- Möjlighet att byta bygglovshandläggare
- Avskaffa kommunala särkrav i bygglovsprocessen
- Minska antalet chefer på stadsbyggnadsförvaltningen
- Trygghets-satsning i den yttre miljön, exempelvis införa trygga stråk med trygghetskameror, bättre belysning och borttagande av skrymmande buskage på otrygga platser.
- Bekämpa klotter för att hålla staden ren och snygg.
- Förbättra vägunderhållet genom att bland annat åtgärda potthål, och andra skador på vägar och cykelbanor för att minska den stora underhållsskulden.
- Påbörja åtgärder för att minska underhållsskulden på kommunala fastigheter.
- Kommunala avgifter ska vara låga, motiverade och transparenta.
- Införa fler avgiftsfria 30-minutersparkeringar och se över möjlighet till helg- och kvällsparkering i city.
- Nej till avgiftsfri kollektivtrafik för asylsökande samt sommarlovskort
- Öka självfinansieringsgraden inom kollektivtrafiken
- Möjliggör för fler styckebyggartomter genom att antalet kvadratmeter per tomt minskas
- Skapa ytterligare en hundrastgård på östra sidan av Västerås.
- Genomföra markanvisning enligt konceptet "första bostaden" enligt kommunfullmäktigebeslutet från 2017 samt till arkitekt när marknadsläget tillåter
- Inrätta en tjänst som stadsarkitekt
- Inför en modell med crowdfunding för att bredda finansieringsmöjligheterna.

Byggnadsnämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	33,1
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Tillkommande driftskostnader - investeringar	
Pris och lönekomensation	1,3
Ökad köptrohet till avtal	-0,4
Minskat behov på grund av konjunkturen/färre chefer/minskad administration	-2,0
Årets budget	32,0
Ökning budgettram	-1,1
% Ökning	-3,2%

Tekniska nämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	547,1
Ramjustering mellan nämnder	32,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Befintligt kollektivtrafikutbud (allmän/särskild trafik)	38,7
Volymökning kollektivtrafikutbud	
Ordinarie investeringar, kapitalkostnader	3,3
Underhållsinvesteringar, kapitalkostnader	6,9
Strategiska investeringar, kapitalkostnader	12,6
Utökade skötselstyrkor, ökad driftkostnad till följd av investeringar i staden	2,5
Pris och lönekomensation	7,6
Trygghetsåtgärder på snyggt och tryggt i city	6,0
Hundrastgård öster	0,5
Åtgärda bristande underhåll (ettårsåtgärder)	60,0
5 % besparing administration	-10,5
Ökad självfinansiering inom kollektivtrafiken	-9,0
Minskad investering Stora torget	-0,7
Ej satsning gratis kollektivtrafik mm (från KS)	-32,0
Se över linjetrafiken	-3,0
Ökad köptrohet till avtal	-5,7
Effektivisera miljöinvesteringarna	-1,0
Årets budget	655,3
Ökning budgetram	76,2
% Ökning	13,2%

Fastighetsnämnden, mnkr	Budget 2024
Resultatkrav fastighetsnämnden, färre konsulter och minskad administration	-1,5
Årets resultat	-1,5
Skollokaler	2,8
Verksamhetslokaler	
Särskilt boende	
Totalt avkastningskrav för fastighetsnämnd	2,8

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

Otryggheten breder ut sig och det märks i västeråsarnas vardag. Det krävs krafttag mot otryggheten på alla nivåer och det är glädjande att vi nu har en regering som tar dessa frågor på allvar. Det behövs prioriteringar i Västerås stads budget som stärker och säkrar tryggheten för alla som bor, vistas och besöker Västerås. Vi lägger därför resurser under kommunstyrelsen för att kunna ta krafttag mot den växande otryggheten.

Det krävs konkreta åtgärder som flera ordningsvakter, utökade §3 områden (där ordningsvakter får ingripa), tillskapa trygga stråk med kameraövervakning och andra trygghetsskapande åtgärder, så att västeråsare vågar gå till affären och affärsidkaren kan ha öppet, att våga ta bussen från stationen eller gå hem på kvällen från en idrottsaktivitet. Vi budgeterar för att kunna ha tio ordningsvakter på heltid istället för som idag 2 ordningsvakter på deltid.

Citys utveckling central och tillsammans med aktörerna i city behöver det tas fram konkreta förslag som gör city mer attraktivt och tryggt.

Västerås stad ska vara möjliggörare för olika event som Summer Meet och vi avsätter medel under kommunstyrelsen.

Vi vill fortsättningsvis se över om verksamheter kan samordnas för att kunna effektivisera arbetet och optimera resursutnyttjandet. Vi ser även att det finns stora samordningsvinster på lokalområdet så att fler verksamheter kan flytta från externt hyrda lokaler till stadshuset eller andra av staden ägda lokaler. Kostnaderna kan bli lägre genom att kraftigt minska de projekt som idag ligger under kommunstyrelsen.

Västerås har en central upphandlingsenhet som med ett effektivt arbete med samordning, uppföljning och kvalitetssäkring av upphandlingar kan spara pengar och underlätta för fler att bli leverantörer till Västerås.

Ett annat område där resursoptimering kan ske på är stadens omfattande volym av olika policys, program och handlingsplaner. Där måste en begränsning och samordning ske eftersom det innebär ett omfattande administrativt arbete inte bara för kommunstyrelsens utan också för alla nämnder, styrelser och hela kommunorganisationen. Vi vill att Västerås stad begränsar deltagandet i olika typer av tävlingar, då dessa skapar en ökad administrativ börda.

Verksamhet som förutom vara en del i stadsledningskontoret köps av nämnder och styrelser måste ses över för att minska kostnaden. Vi behöver samordna och minska antalet kommunikatörer i staden. Vi ska också samordna controllers. Delar av HR verksamheten kan också upphandlas.

Vi vill samordna Västmanlandsmusikens och Västmanlands Teaters administration och biljettförsäljning för att effektivisera driften och minska de administrativa kostnaderna. Självfinansieringsgraden för Västmanlandsmusiken och Västmanlands teater ska enligt de nya förbundsordningarna öka, här har vi möjlighet att öka intäkterna och minska de kommunala bidragen.

Våra förslag:

- Västerås ska ha 10 ordningsvakter på heltid
- Genomför fler trygghetskapande åtgärder
- Fokusera arbete och insatser på ett förbättrat företagsklimat och fler företagsetableringar
- Fokusera på city vårt gemensamma vardagsrum
- Västerås stad ska vara möjliggörare för olika event
- Kvalitetssäkra upphandlingar som ska genomföras i tid, förenklas och underlätta för fler att delta
- Minska antalet styrdokument

Kommunstyrelsen, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	275,2
Ramjustering mellan nämnder	-47,5
Resultatkrav exploateringsverksamheten 2023, tas bort	30,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-4,5
Pris och lönekompensation	9,1
Paket 1 - Trygghets-satsning	
Paket 2 - Klimat & kollektivtrafik	
Paket 3 - Politiska satsningar	
Trygghets-satsning fler ordningsvakter, trygghetskameror	20,0
Möjliggörare för event	2,0
Självfinansiering vigslar mm	-2,5
Minskad extern inhyrning lokaler	-2,0
Ej Fair Trade	-2,0
Inget krav ekologiska inköp	-5,0
Minskning strategiska byggfrågor	-2,0
Samordning Controllers	-1,0
Minska antalet prenumerationer/medlemskap mm	-2,0
Ökad köptrohet avtal	-3,8
Upphandling delar av HR	-1,0
Minskning kommunikatörer	-2,0
Fler byggherreplaner/färre konsulter	-2,0
Resultatkrav på exploateringsverksamheten	
Årets budget	259,0
Ökning budgetram	31,3
% Ökning	13,7%
Tomträtter	50,3
Markförvaltning och övrigt	1,0
Totalt avkastningskrav för Kommunstyrelsen (Markförvaltning och tomträtter)	51,3

Stadsgemensamma kostnader, mnkr	Budget 2024
Räddningstjänsten Mälardalen	111,3
Bidrag till Västmanlandsmusiken	30,3
Bidrag till Västmanlandsteatern	13,1
Flygplats (50% ägande)	15,0
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner exkl räntekostnader	198,9
Interna ränteintäkter	-140,0
Avkastningskrav (Kommunstyrelse och Fastighet)	-54,1
Finansiering Hamnen	2,5
Detaljplanekostnader (15 budgeterat, -5 för konsulter)	10,0
Kommungemensam reserv - lönerörelse för att nå märket 2024	70,0
Ökade räntekostnader från 1,5-2,5%, befintliga anläggningar (bidrag till FN)	34,8
Ökad internhyra	5,4
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0
Förmånsavtal	
Markhyra, Mälarenergi	-1,2
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	5,0
Utdelning Kulturfonden och Asköviksfonden	3,1
Tillfälliga generella bidrag	
Justeringspost externa finansiella kostnader - andra nämnder	-63,9
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften, flytt från finansposter	15,0
Årets budget	258,2
Förändring budgettram	105,2
% Ökning	68,8%

ÖVRIGA NÄMNDER, BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

Västerås bolag och kommunalförbund har en stor betydelse för många av stadens grundläggande behov med exempelvis tillgång på el och värme, vatten och avlopp, avfallshantering och viktiga kommunikationer som hamn och flygplats. När vi nu befinner oss i en lågkonjunktur där hushåll och företag drabbas hårt är det viktigt att våra bolag håller nere sina avgifter så mycket som möjligt.

Mälarenergi är ett bolag som har oerhört stor betydelse för klimatomställningen. Det handlar om både värme och elproduktion som ska ske på ett hållbart sätt men också om att klara investeringar och reinvesteringar inom el, vatten och avlopp med nya möjligheter till exempelvis läkemedelsrening av avloppsvatten. I årets budget ligger en extra avkastning från 2022 då Mälarenergi hade höga intäkter för höga elpriser. Denna intäkt är inte långsiktigt hållbar utan måste användas för engångskostnader i staden.

En översyn av Mimers bostadsbestånd bör ske där det med fördel kan avyttras flera fastigheter till förmån för att tillskapa ekonomiska resurser att investera i boende för den äldre befolkningen i vår stad. Bostads AB Mimer ska inte äga mer än maximalt 30 % av hyresbostäderna i Västerås. Mimer behöver därför både sälja fler lägenheter och uppmuntra till ombildning särskilt i områden med många hyresrätter för att stå väl rustade inför framtiden. Det Västerås behöver är att också Mimer bygger

trygghetsboenden. Mimer ska också köpa tillbaka Fredriksbergsbadet då de äger och sköter anslutande aktivitetspark.

Strategiska fastigheter behöver samverka med Västerås flygplats så att etableringar i anslutning till flygplatsen är verksamheter som utvecklar flygplatsen. Vi sa också ha samma budget för Västerås flygplats som region Västmanland.

Vafab Miljö är ett kommunalförbund som har stora utmaningar. Vi motsätter oss fortsatta avgiftshöjningar eftersom det redan skett kraftiga höjningar. Verksamheten behöver ses över för att kunna effektiviseras samtidigt som vi tydligt arbetar för att minska avfallet. Svinpesten påverkar också Vafabs anläggningar och det krävs åtgärder för att stoppa vildsvins tillgång till restavfall.

I Moderaternas budget har vi också valt att inte göra ett effektiviseringskrav på Överförmyndarverksamheten. Det blir allt fler som behöver överförmyndare och även fler som behöver professionell hjälp.

Kommunrevision, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	4,9
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Pris och lönekompensation	0,2
Ökad köptrohet avtal	-0,1
Årets budget	5,0
Ökning budgettram	0,1
% Ökning	2,1%

Valnämnden, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	2,3
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - valår	4,5
Pris och lönekompensation	0,3
Årets budget	7,1
Ökning budgettram	4,8
% Ökning	207,8%

Överförmyndaren, mnkr	Budget 2024
Budget föregående år	16,0
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Pris och lönekompensation	0,7
Årets budget	16,7
Ökning budgettram	0,7
% Ökning	4,1%

INVESTERINGAR

I förslaget till investeringsram har antalet investeringar minskat kraftigt och förslaget innebär en investeringsram för 2024-2028. Därutöver behöver alla investeringar ses över för att se om det går att finna billigare alternativ som innebär en lägre investeringskostnad. Det kan handla om allt från materialval till val av upphandling. Projekt Mälarporten måste ses över med fokus på att kraftigt minska kostnaderna och en station som ökar tillgängligheten istället för att bygga nya murar.

I Moderaternas förslag till investeringsram finns fler omprioriteringar. Vi har prioriterat nybyggnation av skola i Hökåsen och lagt in investering för ytterligare en förskola. Staden bör köpa äldreboenden Gotlandsgatan som ligger i ett attraktivt område och som idag inte används som äldreboende och är i mycket gott skick och kräver inte ombyggnation.

Fridnässkolan måste förverkligas och den planerade nya skolan ska genomföras och får inte försenas.

Ridcentret på öster måste byggas för att inte få onödiga kostnader för upprustning av befintlig anläggning. Stora torget behöver byggas om i mindre omfattning och belysning i city åtgärdas. Vi gör en prioritering att åtgärda bristande underhåll och att bygga motionsspår i Gäddeholm.

För att finansiera detta minskas ett antal mindre investeringar som ombyggnad Bäckbyhuset, Västeråsgården, Hoppbassäng i Skultuna och minskade energisparåtgärder. Därutöver ges ett uppdrag att öka försäljningen av fastigheter som exempelvis Elba och minskade investeringar i Mälarporten som en följd av vi behöver avvakta infrastrukturpropositionen 2026.

Genom att bättre ta tillvara stadens strategiska möjligheter med tåg, flyg, båt och vägtransporter har Västerås stora förutsättningar att utvecklas som ett kommunikationsnav. På så sätt kan Västerås locka till sig nya invånare, studenter, företag och turister. Det är utbildning och omsorg samt investeringar som ger förutsättningar för fler jobb. Flera nya vägutbyggnader behöver genomföras, exempelvis Västerleden och många kan finansieras inom ramen för exploatering. Exempel är att delar av breddningen av Norrleden kommer att finansieras inom ramen för exploateringen av Sätra.

Skollokaler i Västerås måste vara funktionella och effektiva. Västerås stad kan inte tillåta att lokalkostnaderna ökar kraftigt eftersom det innebär att det blir mindre resurser till lärare. Västerås stad ska inte långsiktigt låsa fast sig i dyra lokallösningar. Skollokaler som byggs ska vara flexibla så att de kan användas för olika utbildningsverksamheter. Skolor i strategiska lägen och som långsiktigt kommer att behövas som skolor ska därför behållas inom stadens ägo.

Det behövs fler trygghetsboenden i Västerås för att möta alla de äldre som upplever en otrygghet men som inte har ett stort omsorgsbehov. Därför måste staden ge i uppdrag till Bostads AB Mimer att bygga trygghetsboenden och också erbjuda att hyra in ett antal lägenheter hos de privata aktörer som bygger trygghetsboenden. Vi vill dessutom bygga kombinationsboenden med lägenheter, trygghetsboenden, äldreboende och servicehus för att möta de individuella behov som finns.

Våra förslag:

- Bygg skola i Hökåsen och ytterligare en förskola
- Bygg ridcenter på öster
- Gör en mindre ombyggnad Stora torget och se över belysning i city
- Åtgärda bristande underhåll
- Sälj kommunala fastigheter som inte behövs för den primära kommunala verksamheten
- Minskad investeringsvolym Mälärporten, avvakta infrastrukturpropositionen 2026

Investeringsbudget	mnkr
Fastighetsnämnden	4102,2
Kommunstyrelsen	52,5
Förskolenämnden	56,3
Grundskolenämnden	128,2
Utbildningsnämnden	46
Skultuna kommundelsnämnd	15,8
Äldrenämnden	29
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	5,8
Individ och familjenämnden	4,3
Arbetsmarknadsnämnden	3,8
Kulturnämnden	39
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	93,5
Tekniska nämnden ordinarie	211,0
Tekniska nämnden, gatu- och brunderhåll	344,0
Tekniska nämnden, strategiska	669,9
Tekniska nämnden, övriga	0
Tekniska nämnden, exploateringsbidrag	-34,6
Tekniska nämnden, investeringsbidrag	-165,4
Byggnadsnämnden	1,6
Miljö- och konsumentnämnden	2
Summa exkl. exploatering, mark och Mälärporten	5604,9
Kommunstyrelsen exploatering	1042,0
Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	38,1
Kommunstyrelsen projekt Mälärporten – inkomster	-193,5
Kommunstyrelsen projekt Mälärporten – utgifter	820,3
Summa exploatering mark och Mälärporten	1706,9
Summa totalt investeringar	

Fastighetsnämnden investering mnkr	2024-2028
Grundskola inklusive Skultuna	2302,5
Förskola inklusive Skultuna	657
Gymnasieskola	178
Idrottsfastigheter inklusive Skultuna	335
Kulturfastigheter	1
Boenden	221,3
Arbetsmarknadsnämnden	1
Övriga fastighetsinvesteringar	243,2
Hamnen utveckling	40
Extern hyra (ej skattefinansierad)	223,2
Försäljningar	-100
Summa Fastighetsnämnden	4102,2

RESULTATRÄKNING

Resultaträkning, mnkr	Budget 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	2 465,2	2 408,3
Verksamhetens kostnader	-11 880,2	-12 480,4
Avskrivningar	-633,2	-645,3
Verksamhetens nettokostnad	-10 048,2	-10 717,4
Skatteintäkter	not 1 8 271,9	8 665,5
Generella statsbidrag och utjämning	not 1 1 801,4	2 080,5
Verksamhetens resultat	25,1	28,7
Finansiella intäkter	not 2 373,4	587,0
Finansiella kostnader	not 3 -398,5	-539,5
Summa finansnetto	-25,1	47,6
Resultat efter finansiella poster	0,0	76,2
Resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	0,0%	0,7%

Not 1 Kommunalskatt, generella statsbidrag och utjämning	Budget 2023	Plan 2024
Skatteintäkter	8 271,9	8 665,5
Inkomstutjämning	1 374,9	1 496,6
Kostnadsutjämning	-47,3	-47,7
Regleringspost	241,5	353,9
Införandebidrag	0,0	0,0
LSS-utjämning	-128,1	-121,9
Generella bidrag	73,2	105,8
Fastighetsavgift	287,2	293,8
Summa	10 073,3	10 746,0
Ökning jfr bud	497,3	672,7
Ökning (%)	5,2%	6,7%

Not 2 Finansiella intäkter	Budget 2023	Plan 2024
Utdelning kommunala bolag	63,4	145,4
Utdelning kulturfonden	3,0	3,0
Utdelning asköviksfonden	0,0	0,1
Ränteintäkter, internbanken	307,1	438,6
Summa externa finansiella intäkter	373,4	587,0

Not 3 - Finansiella kostnader	Budget 2023	Plan 2024
Räntekostnader, internbanken	-281,9	-406,4
Räntekostnader, pensionsavsättning	-49,5	-69,1
Finansiell leasing, fastigheter	-67,1	-63,9
Övriga räntekostnader, bankkostnader	0,0	0,0
Summa externa finansiella kostnader	-398,5	-539,5

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2023 (inkl justering jämförelsestörande)	Budget 2024
Förskolenämnden	1 160,1	1 242,2
Grundskolenämnden	2 408,4	2 584,0
Utbildningsnämnden	896,6	948,5
Skultuna kommundelsnämnd	140,7	146,7
Äldrenämnden	1 857,9	1 901,3
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	987,4	1 027,5
Individ- och familjenämnden	690,0	734,8
Arbetsmarknadsnämnden	374,2	358,7
Överförmyndarnämnden	16,0	16,7
Kulturnämnden	172,2	173,5
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	327,5	344,5
Tekniska nämnden	579,1	655,3
Byggnadsnämnden	33,1	32,0
Miljö- och konsumentnämnden	24,6	24,0
Kommunstyrelsen	227,7	259,0
Kommunrevisionen	4,9	5,0
Valnämnden	2,3	7,1
Delsumma Nämnder	9 902,7	10 460,7
Fastighetsnämnden	0,0	-1,5
Delsumma Fastighetsnämnden	0,0	-1,5
Stadsgemensamma kostnader	145,5	258,2
Verksamhetens nettokostnad	10 048,2	10 716,4
Skatteintäkter	8 271,9	8 665,5
Generella statsbidrag och utjämning	1 801,4	2 080,5
Totala skatteintäkter	10 073,3	10 746,0
Årets resultat exkl finansiella poster	25,1	28,7
Finansiella intäkter	373,4	587,0
Finansiella kostnader	-398,5	-539,5
Summa finansnetto	-25,1	47,6
Årets resultat inkl finansiella poster	0,0	76,2
Årets resultat i % av skatter generella bidrag	0,0%	0,71%

SAMMANFATTNING

Moderaternas förslag till budget handlar om att göra Västerås friare, tryggare och starkare. Det är en öppen och transparent budget utan dolda besparingar. Det handlar om att prioritera åtgärder för ökad trygghet i Västerås med en satsning på att anställa tio ordningsvakter på heltid och att sätta upp fler trygghetskameror. Skolresultaten måste förbättras där fler lyckas i skolan och fler når toppbetygen. Det handlar inte bara om ökade resurser, utan vad man gör för att stödja skolan i sitt arbete. Västeråsarna ska också få behålla mer av sina inkomster.

När man blir äldre och behöver hjälp och stöd är det självklart för oss att man ska kunna välja både vem som utför hemtjänsten och på vilket boende man vill bo, därför vill vi införa en äldrepeng för äldreboenden. Kvalitet och medicinsk säkerhet inom äldreomsorgen i Västerås måste förstärkas.

Bidragsberoendet måste stoppas och det krävs åtgärder med allt ifrån modeller med krav på heldagsaktivitet för försörjningsstöd och oanmälda hembesök. Det ska fokuseras på arbetsmarknadsåtgärder som leder till jobb och som exempelvis hjälper till att göra Västerås snyggt och tryggt.

Det får aldrig vara möjligt att fuska sig till stöd när det finns så många som är i riktigt behov av hjälp. Företag skapar jobb och därför måste stadens näringslivsklimat förbättras med bland annat uppsökande verksamhet gentemot små och medelstora företag.

Att inte ta hand om befintlig infrastruktur och byggnader gör att vi riskerar ännu högre kostnader. Vi gör därför stora engångssatsningar för att åtgärda bristande underhåll.

Några av våra moderata förslag:

- Tio ordningsvakter på heltid istället för 2 på deltid.
- Öka den rörliga skolpengen med 500 kronor per elev och minska barngruppernas storlek i förskolan.
- Inför en äldrepeng för äldreboenden och bygg fler trygghetsboenden.
- Sänk skatten, låt västeråsarna behålla mer av sin inkomst.
- Förbättra näringslivsklimatet.
- Åtgärda bristande underhåll på gator, vägar cykel- och gångvägar, lekplatser och stadens byggnader.

Detta finansieras genom bland annat:

- Åtgärda välfärdsbrott.
- Krav på heldagsverksamhet för försörjningsstöd.
- Våga säga nej till uppgifter som kommunen inte behöver utföra.
- Samordna öppettider i förskolan och barn till föräldralediga som inte har särskilda behov ska inte automatiskt ha rätt till fritidshem.
- Öka självfinansieringsgraden.
- Ökad köptrohet till avtal.

